

Izhaja vsak četrtek

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34100 Trst, ulica Ghega 8/I,
telefon 60824, Pošt. pred. (ca-
sella postale) Trst 431. Poštni
čkovni račun Trst, 11/6464
Poštnina plačana v gotovini
T E D N I K

NOVI LIST

Posamezna številka 200 lir

N A R O Č N I N A
četrletna lir 2.000 - polletna lir
4.000 - letna 8.000 :: Za ino-
zemstvo: letna naročnina lir
10.000 - Oglasi po dogovoru -
Sped. in abb. post. I. gr. 70%
S E T T I M A N A L E

ŠT. 1172

TRST, ČETRTEK 23. MARCA 1978

LET. XXVIII.

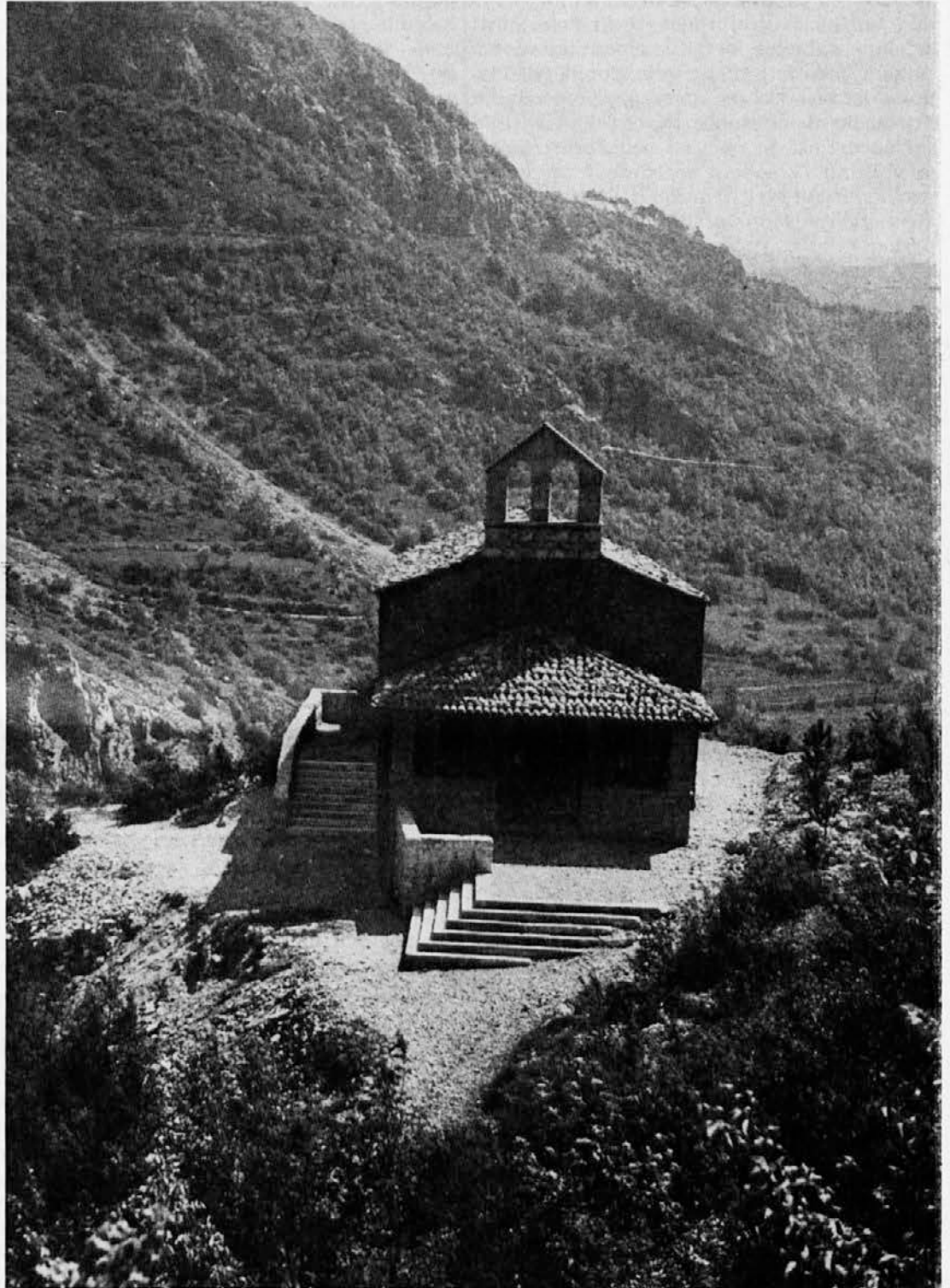
Svet brez križa vzbuja strah

Ni še dolgo tega, da so celo katoliški misleci pritrjevali takoimenovani desakralizaciji in jo opravičevali s človekovo željo in potrebo po vedno večji, v bistvu neomejeni svobodi, zaupajoč v geslo, da je človekova narava v bistvu dobra. Toda ali je človek po naravi res dober? Najbrž so imeli prav stari modreci in tudi krščanstvo, ki so učili, da je človek po naravi slab in da je za dobro hotenje in za dobra dela potreben velik moralni napor. Vse religije, zlasti pa krščanska, so spodbujale v človeku tako hotenje k dobremu, moralni napor, potreben za dobra dela, za dela ljubezni do bližnjega, in niso zupala človekovi naravi in njegovi nebrzdani svobodi.

Desakralizacija je pomenila emancipacijo človeka od varuštva religij in to je seveda vodilo do tega, da se skuša človek osvoboditi ne samo verskih, ampak tudi moralnih obveznosti, ki mu jih je naložilo krščanstvo. Moderni človek je prosto zadihal, ko je začel verjeti, da ni Boga, ker mu je to odprlo nove poti in načine perverznega uživanja, in z zadoščenjem je poslušal filozofe desakralizacije, kot je bil. Nietzsche, da je Bog »mrtev« — ne Bog-človek na križu na Oljski gori ampak Bog, stvarnik, zakonodajalec in urejevalec vesoljstva. Toda ni bilo treba dolgo čakati, da se je razodela prava človekova narava, emancipirana od božjih zakonov. Nietzschejeva filozofija je rodila v Nemčiji sami nacistično ne samo razkristjanjeno, ampak tudi razčlovečeno pošast. In danes smo priče tudi v Italiji, kam je pripeljalo razkristjanjenje človeka. Namesto božjega zakona, ki je učil ljubezen do bližnjega in odpuščanje, je zavladal zakon sovraštva, zakon džungle. Svet brez križa, je svet, ki vzoja strah.

Ko svet še ni poznal križa je hrepenel po Odrešeniku, po Kristusu, ki so ga slutili in napovedovali misleci in preroki. Toda če se mu bo jutri odpovedal, se ne bo vrnil v prejšnje nedolžno stanje — padel bo v zavestno in hoteno divjost, ker nekdanjega stanja nedolžne divjosti ni več sposoben.

Če torej obhajamo praznik križa, praznik Odrešenja, ga obhajamo polni hvaležnosti do Božje dobrote ter hkrati polni groze pred prihodnostjo, pred zgodovino, iz katere bi izginil križ.

Cerkvica na Pečah v Glinščici

f.to M. Magajna

Vesele velikonočne praznike vošči
naročnikom,
bralcem in vsem Slovencem

NOVI LIST

VRNITI ZAUPANJE V TEMELJNE VREDNOTE DEMOKRACIJE

V središču pozornosti italijanske in tudi svetovne javnosti je še vedno ugrabitev predsednika vsedržavnega sveta Krščanske demokracije Alda Mora, ki so jo v četrtek, 16. t.m., s prefinjeno in do potankosti izdelano tehniko izvršili pripadniki rdečih brigad. Teroristi so pri tem pobili pet članov Morove osebne straže, predsednika Krščanske demokracije pa odpeljali v »ljudski zapor«, ki se po vsej verjetnosti nahaja v Rimu. V soboto so rdeče brigade dostavile uredništvu rimskega dnevnika »Il Messaggero« Morovo sliko v »ljudskem zaporu«, ki jo je spremljala daljša izjava.

Iz vsebine te izjave, je napisana v slogu, ki je značilen za rdeče brigade, izhaja predvsem to, da bo Aldo Moro postavljen pred »ljudsko sodišče«, kar pomeni, da mu teroristi strežejo po življenju. Ne glede na usodo, ki čaka tega danes prav gotovo najvplivnejšega italijanskega politika, je treba ugotoviti, da pomeni zadnja akcija rdečih brigad pravo pravcato izzivanje države in njenih temeljnih institucij, katere glavni namen je, še bolj zrahljati že tako krhke temelje demokracije in ustvariti pogoje za dokončen obračun s sedanjim demokracijskim sistemom v Italiji.

učinkovite in bi bili rdeči aktivisti že zdavnaj pod ključem, to je onemogočeni. Poleg tega lahko ta zločinska tolpa razpolaga s še kar širokim zaledjem, ki ji v določenih primerih nudi tudi neposredno pomoč, na splošno pa ji daje predvsem potuho. To je prišlo jasno do izraza te dni, ko so se po zidovih mnogih italijanskih mest pojavili lepaki in napisi, ki odkrito odobravajo ter celo hvalijo zadnjo zločinsko akcijo v Rimu.

Ne moremo sicer trditi, da je bil pojav takih lepakov in napisov načrtovan, kajti v tem primeru bi bila demokracija v državi že obsojena na smrt, prav gotovo pa kaže na razširjenost določene miselnosti, ki jo označujejo predvsem sovraštvo, gnev in celo bes do obstoječega političnega, gospodarskega in družbenega sistema v državi. Za obstoj takšne miselnosti in takšnega razpoloženja pa je nekdo odgovoren. Ta nekdo niso seveda samo dosedanje italijanske vlade, parlament, politične stranke in druge državne ustanove ter institucije, ki so slabo opravljale svoje dolžnosti, temveč po našem predvsem nekaj drugega, to je postopno izginjanje zaupanja v temeljne vrednote demokracije, kot so uzakonjene v republiški ustavi.

Za tujega opazovalca se pri tem postavlja vprašanje, v kolikšni meri so italijanske ljudske množice dovzetne za demokracijo, kakršno so takoj po drugi svetovni vojni izbrali sestavljavci republiške ustave. Dejstvo je namreč, da je italijansko ljudstvo prav za časa republike doseglo takšno stopnjo gospodarskega in družbenega razvoja ter napredka, kakršne si še pred tremi desetletji ni moglo niti zdaleč predstavljati. Vzporedno s tem napredkom, ki je nekoč vsestransko zaostalo Italijo postavil na zgornja mesta lestvice najbolj razvitih držav na svetu, pa se — kot

dokazujejo prav zadnji dramatični dogodki v Rimu — ni razvijal proces politične in demokracijske osveščenosti, kar ima za posledico, da je država za povprečnega Italijana še vedno nekaj tujega, nekaj odzgoraj vsiljenega, nekaj sovražnega, pred čemer se moraš braniti in ga po potrebi tudi napadati ter rušiti. Najbolj zgovoren dokaz za to so davčne utaje, oziroma celotni davčni sistem, ki še vedno v bistvu temelji na nezaupanju, saj je tudi najbolj pošten davkoplačevalec za birokrate potencialen davčni utajevallec.

Odgovornost za takšno stanje in zlasti ljudsko miselnost ima tudi del tiska, ki se je v zadnjih letih nekako specializiral v odkritem ali prikitem blatenju tudi najvplivnejših ljudi vsevprek, kar je imelo za posledico, da je padala senca predvsem na institucije, ki so jih ti ljudje predstavljali. Takšno pisanje nima nobenega opravlja s svobodo tiska, temveč je zgolj kverulantstvo, ki na eni strani zadošča najnižjim človekovim nagonom, na drugi strani pa teži za komercialnim uspehom, se pravi, da si založniki na ta način polnijo žepe.

Res je, da je v italijanski družbi in v njeni vodilni plasti veliko korupcije, mnogo naravnost kričečih socialnih razlik in krivic, ki bi jih moral tisk žigosati in obsojati ter zlasti nanje opozarjati, toda vse to še nikakor ne opravičuje govorjenja o 30-letnem režimu korupcije ali o državnem nasilju. To tembolj, ker tako govorijo in pišejo prav ljudje, ki po svojem socialnem izvoru in po svoji miselnosti pripadajo v ogromni večini meščanskemu sloju, čeprav so jih polna usta o proletariatu in o njegovih pravicah. Prav takim ljudem pa se v sedanjih razmerah v gmotnem pogledu najbolj godi.

Upati je, da bo zadnji primer nasilja marsikoga streznil, da bo priznal svojo zmoto in prispeval, da bodo široke ljudske množice ponovno dobile zaupanje v temeljne vrednote demokracije, ker je to prvi pogoj za zatrtje nasilja in za nadaljnji družbeni napredek.

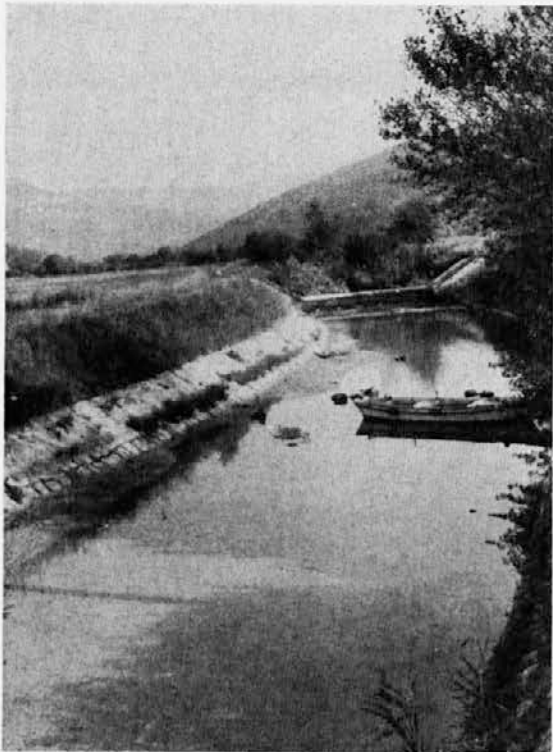
Socialisti in slovenska manjšina

V Vidmu je bil pred dnevi deželni kongres Italijanske socialistične stranke, na katerem so med drugim izvolili delegate, ki bodo zastopali deželno socialistično federacijo iz Furlanije Julijske krajine na vsedržavnem kongresu v Turinu. Vsedržavni kongres se bo začel 29. marca in se bo zaključil 2. aprila.

Na kongresu v Vidmu je uvodno poročilo prebral deželni tajnik Renzulli, čemur je sledila razprava, ki je trajala dva dni. Predmet razprave so bile resolucije posameznih socialističnih struj. Pri glasovanju je največ glasov prejela resolucija, ki jo je predložila struja vsedržavnega tajnika Craxija.

Tako deželni tajnik Renzulli kot nekateri drugi delegati so se v svojih posegih dotaknili tudi vprašanja slovenske narodne manjšine. V tej zvezi so na kongresu odobrili resolucijo, ki obvezuje novoizvoljene organe, da posvečajo največjo pozornost problemom, ki predstavljajo podlago za pravičen, kulturni in zrel odnos med slovensko etnično manjšino in italijansko ve-

vensko etnično manjšino in italijansko večino v deželi. Vsi predstavniki socialistične stranke — nadaljuje resolucija — se bodo v deželnem svetu, krajevnih upravah in v raznih ustanovah zavzemali za zaščito pravic slovenske narodne manjšine. Delegati na bližnjem strankinem vsedržavnem kongresu pa bodo v svojih posegih poudarili, da je treba čimprej izvesti črko in duh osimskih sporazumov. Celotna socialistična stranka se bo zavzemala, da bo parlament čimprej odobril poseben zakon za globalno zaščito slovenske narodnostne skupnosti. Ta zakon bo moral po mnenju socialistov urediti vprašanje rabe slovenskega jezika v javnih uradih in gospodarske probleme glavnih slovenskih kulturnih ustanov. Posebno pozornost pa bo moral posvetiti slovenski šoli, ki ji je treba zagotoviti dejansko funkcionalno avtonomijo tudi z ustanovitvijo slovenskih šolskih okrajev. Novoizvoljeni deželni odbor stranke pa mora — zaključuje resolucija — podpirati in okrepiti vlogo slovenske komisije v okviru socialistične stranke v deželi.

Osapska dolina

f.to M. Magajna

Ugrabitev Alda Mora je predvsem potrdila prepričanje tistih, ki so že dalj časa opozarjali na pravo naravo rdečih brigad. Te niso skupina nekaj stotin sfanatiziranih ljudi, ki so za uveljavitev svojih utopičnih predstav o družbi pripravljeni vse žrtvovati — tudi svoja življenja — temveč navadni izvrševalci načrta, ki ga je izdelal nekdo, ki natančno ve, kaj hoče: se pravi oblast. Kdo je in kje se skriva ta »nekdo«, je težko reči.

Nobena skrivnost ni, da imajo rdeče brigade privržence tudi na ključnih položajih, saj drugače njihove akcije ne bi bile tako

Deželni svetovalec dr. Drago Štoka o aktualnih vprašanjih

Deželnega svetovalca in deželnega tajnika Slovenske skupnosti dr. Draga Štoka smo naprosili za razgovor o nekaterih vprašanjih, ki se nam zdijo važna za vso našo slovensko zamejsko skupnost.

Dr. Štoka, Vi ste deželni tajnik Slovenske skupnosti in hkrati deželni svetovalec. Kako ocenjujete trenutno stanje slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in kakšni so njeni najbolj pereči ter aktualni problemi?

Skušal bom — kolikor se le da sintetično — povedati nekaj svojih misli. Najprej moram ugotoviti, da smo še vedno v pričakovanju rešitve naših narodnostnih problemov. In to že čez desetletja: če iz vzamemo nekatere oklepaje, živimo tržaški in goriški Slovenci ter Slovenci iz Kanal-

nima pristojnosti na tem področju. Razsodba ustavnega sodišča, sicer še iz leta 1965, govori zelo jasno: za vprašanja narodnih manjšin je pristojna le osrednja vlada, oziroma parlament. Kljub temu je deželni svet le izglasoval nekaj zakonov, in pričakujemo, da bo dežela cimprej vzela v pretres zakonski predlog za vsestransko zaščito Slovencev v Italiji, ki sem ga v imenu Slovenske skupnosti vložil junija lani. Dežela naj o tem zakonskem predlogu razpravlja in svoje pripombe pošlje osrednji vladi: to bi bil največji dokaz, da je deželi res pri srcu celovita zaščita naših pravic, kljub temu, da ni za to pristojna. Člen 26 deželnega statuta daje deželi to pravico.

Posebna vladna komisija pripravlja zakonski osnutek za globalno zaščito slovenske narodne manjšine. Kako je Slovenska skupnost kot politična organizacija prisotna v tej komisiji, oziroma kaj bi povedali o dosedanjem delu te komisije?

V komisiji je pet Slovencev, od katerih štirje iz Trsta, eden iz Gorice in žal nihče iz Benečije. Slovensko skupnost zastopa v tej komisiji prof. Sirk, ravnatelj in predsednik goriškega slovenskega šolskega sindikata. O svojem delu v komisiji stalno poroča svoji stranki; pomagal pa mu bo širši odbor strokovnjakov za narodna, ekonomska, šolska in socialna vprašanja Slovencev v Italiji. Odbor, ki mu bo ob strani pri težavnem in odgovornem delu, je Slovenska skupnost imenovala kmalu potem, ko je bila ustanovljena posebna komisija.

Kot deželni tajnik Slovenske skupnosti imate prav gotovo preavsem to zaslugo, da se je stranka organizacijsko okrepila. Ste zadovoljni s sedanjim stanjem na tem področju?

Volja naših ljudi, politične razmere in že sam obstoj avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine je zahteval, da se Slovenska skupnost organizira na deželni ravni. Stiki z drugimi narodnimi skupnostmi v Italiji in Evropi ter z raznimi strankami pa so naravnost velevali, da nastopamo kot samostojna in enotna stranka, ne pa razdeljeni na Trst in Gorico ter v razne skupine. Ni vsakdo mogel ali znal doumeti zahtev novega časa, vendar bi zamudili veliko priložnost, ki se nam je nudila. Od našega prvega deželnega kongresa meseca maja 1975 do danes je bilo nedvomno opravljenega veliko pomembnega dela. Od ustanovitve deželne Slovenske skupnosti imamo vsi samo korist. Ugled naše edine slovenske stranke je v očeh drugih ogromno zrastel, kar se bo gotovo moralo še več v bližnji bodočnosti. Izginila je tudi tista večkrat umetna in nepotrebna stroga delitev med goriške in tržaške Slovence, ki nas je do ustanovitve Slovenske skupnosti pri delu vse prevečkrat ovirala.

Skoro povsod smo ustanovili sekcije, pomnožili sestanke s člani in somišljeniki, dobili večji vpliv v deželnem in v drugih svetih, kar vse potrjuje pravilnost našega dela. Truda pri tem je do danes bilo mnogo, toda prav vsi člani deželnega vod-

stva Slovenske skupnosti imajo pri tem velike zasluge. Večeri in noči, ki smo jih žrtvovali za utrditev naše slovenske stranke, bodo vsem zamejskim Slovincem prinesli lahko še mnogo zadoščenja. Stanjem seveda še nismo povsem zadovoljni: našo stranko moramo še bolj utrditi, ji dati večjega elana in učinkovitosti, ustanoviti moramo še vrsto sekcij in organizacijsko poseči tudi v Benečijo in Kanalsko dolino. Čaka nas torej še nič koliko dela.

Bližajo se deželne in tudi nekatere upravne volitve. Kako se Slovenska skupnost pripravlja na te preizkušnje?

Volitve bodo 25. in 26. junija. Imeli bomo deželne, goriške pokrajinske in tržaške občinske volitve. V tržaški občini bodo tudi volitve za krajevne sosvete. Pred nami so torej velike odgovornosti in nemalo dela. Z naše strani so se priprave na te volitve že pričele. Skušali bomo ponovno izvoliti našega zastopnika v goriški pokrajinski svet, potem ko je leta 1975 izpadel, kar se v življenju naše skupnosti močno pozna, saj se v goriškem pokrajinskem svetu danes le redkokdaj govori o naših vprašanjih. To pomeni, da, kjer ni prisotna Slovenska skupnost, druge stranke o naših problemih rado molče. Napravili bomo seveda vse, da bi obdržali v deželnem svetu svojega zastopnika. Konkurenca bo huda, pojavila se bodo gotovo nova gibanja, nove stranke, vendar je za nas mesto v deželnem svetu takorekoč življenjske važnosti, zato moramo pri bodočih volitvah ne samo obdržati število glasov, ampak napredovati. Z zadoščenjem moramo beležiti še svežo vest, da nam ne bo treba pobirati podpisov, kar pomeni, da bomo slovensko listo brez težav vložili po celotnem ozemlju naše dežele, kar se bo pri deželnih volitvah prvič zgodilo. Pobiranje okrog 400 podpisov za vsako volilno okrožje nam je namreč doslej preprečilo, da bi nastopili tudi v Benečiji in Kanalski dolini. Tudi po naši zaslugi pa je deželni svet odpravil pobiranje podpisov za tiste stranke, ki so prisotne v deželnem svetu, torej tudi za nas.

(Dalje na 12. strani)

—o—

MILENA MERLAK:

Na Veliko soboto

*Blago se pomladni veter poigrava
z zavesami, trobenticami in belimi zvončki
in čez ozelenele ograje in grede razcvetele
lahno poletavajo prvi rumeni citrončki.*

*V cerkvah oltarji po prvih cvetlicah dišijo,
duhovniki nad pogrnjenimi jedmi dvigajo rake
in iskre blagoslovljenega ognja v zraku žarijo,
ko prvi pobegli zvonovi se vrnejo in zazvone.*

*Kar naenkrat vstali Jezus grob smrtne groze odpre
in zvonovi veselo zvonijo in zvonijo...
Za bandero zmage velikonočna procesija gre in gre
in spevi odrešenega človeštva donijo in donijo;
»Kristus Kralj je vstal iz groba,
premagana je smrt, trohnoba!
ALELUJA, ALELUJA, ALELUJA...*

Naročnikom in bralcem!

Prihodnja številka Novega lista bo izšla 6. aprila.

Pisarna uprave ostane zaprta zaradi velikonočnih počitnic do 4. aprila.

ske doline natančno 60 let v italijanski državi, Slovenci iz Benečije pa nad eno stoletje. V tem obdobju je bilo obljub, zagotovil jamstev nič koliko, dejstvo pa je, da še danes nimamo učinkovitih zakonov, ki bi pravično zagotovili naš narodni razvoj. Dvojezičnosti je bore malo, v Benečiji ni slovenskih šol ali pouka slovenskega jezika, zemljo nam razlaščajo na veliko, naša društva in tisk prejemale le drobtinice. Država je nekje uredila šolstvo na Tržaškem in Goriškem, vse drugo pa še vedno čaka rešitve. Kot slovenska narodna skupnost smo šli v Italijo skozi razne dobe: od liberalne predvojne Italije do današnje dekadentne oziroma nihilistične družbe. Vmes je bil fašizem z vso svojo tragiko in našimi žrtvami ter narodnoosvobodilnim gibanjem, ki se je pri nas začelo s požigom Narodnega doma in padlimi na bazovski gmajni.

Veliko smo morali kot Slovenci žrtvovati v tej državi: posledice so vidne še danes, od popačenih priimkov do krutega asimilacijskega vala.

Sele z ustanovitvijo dežele Furlanije - Julijske krajine smo nekoliko zadihali, vendar slednja ni pristojna za ureditev naših temeljnih vprašanj, tako da smo še vedno odvisni od vlade oz. parlamenta. Z osimskim sporazumom je zapihal nov veter in trdno upamo, da bomo tudi na podlagi teh sporazumov dokončno rešili naša pereča vprašanja od slovenskega pouka v Benečiji do dvojezičnih napisov in drugih narodnih, ekonomskih in socialnih problemov, ki so nam vsem v glavnem poznani.

Bliža se konec mandata sedanjega deželnega sveta. Kaj menite o delovanju deželne uprave na splošno, in še posebej, kaj menite o delovanju dežele v zvezi s slovensko manjšino?

Omenil sem že dobro voljo, ki jo je dežela pokazala do naših vprašanj, čeprav

Pogovor z mladimi - anketa o

Nekaj mladim, ki so s svojim delom in nastopanjem pokazali, da se živo zanimajo za današnje slovenske in obče probleme, smo zastavili naslednja vprašanja: Sledijo njihovi odgovori.

Se ti ne zdi, da bi bila potrebna posebna mladinska organizacija, ki bi zajela čimveč slovenske mladine, zlasti tudi delavske, napa samo dijaške?

Kakšne naj bi bile po tvojem naloge take splošne mladinske organizacije in kako naj bi bila urejena (ali članstvo posameznikov ali članstvo krajevnih mladinskih društev itd.)?

Kako presojaš delo in problematiko sedanjih katoliških mladinskih društev (Kulturni klub, Skavti)? Kaj se ti zdi dobro in česa pogrešaš?

Česa si želiš glede mladinskih društev in reševanja problemov, ki jih čuti mladina?

Kako čutite mladi nacionalni in manjšinski problem?

VINKO OZBIČ, URADNIK, NAČELNIK TRŽAŠKIH SKAVTOV

Začenjati v sedanjem stanju z novo organizacijo bi kvarno vplivalo na že obstoječe. Saj bi se v njej vrtil večji del članov že obstoječih. Bolje bi bilo, da bi si sedanje organizacije točneje »razdelile naloge«.

Posebno pozornost naj bi polagale na delavsko mladino, ki je najbolj prepuščena sama sebi. Tu je dovolj dela za intelektualce, ki se med sabo srečujejo in zaradi tega dobro počutijo, a navzven v druge kroge (predvsem delavske) premalo dajo. Skupno mladinsko organizacijo bi razumel le v nerazcepljeni zamejski skupnosti. Žal vemo vsi, kako smo Slovenci razdeljeni in imamo zaradi tega tudi nekaj podobnih organizacij, ki spadajo v dva različna tabora. Taki dvojčki niso redki le pri organizacijah, temveč tudi n.p.r. pri domovih.

Idealno bi bilo imeti organizacijo, v kateri bi bilo vsaj prosvetno, kulturno in športno delovanje skupno ne glede na politično pripadnost.

Opazam, da je med mladino na splošno precej indiferentnosti. Stanje je boljše med tistimi, ki so vsaj delno angažirani v kakšni organizaciji ali delovanju sploh.

Zelo moti trošenje energij zaradi trenj v naši zamejski stvarnosti. Čas je, da si vtepmo v glavo, da smo najprej Slovenci in nato člani stranke. Žal je med našimi ljudmi veliko zasmevanja ali celo mržnje do nasprotno mislečih in tu se beseda naprednost čisto zlorablja.

Nazadnje glede dela v katoliških mladinskih društvih mislim, da včasih člani pre malo »trdno verujejo«.

MARIJA BESEDNJAK, UČITELJICA, PREDSEDNICA SLOVENSKEGA KULTURNEGA KLUBA

Mislim, da mladinska društva danes ne ločujejo več svojih članov v dijaške in delavske. Iz osebne izkušnje vem, da se slovenski delavci vključujejo v mladinske organizacije in se dobro znajdejo s svojimi sovrstniki dijaški. Mlad človek po navadi vstopi v neko društvo ali organizacijo, ker ga tja pritegnejo prijatelji, redkokdaj, ker ga že vnaprej zanima dejavnost. Šele pozneje se vključi tudi v aktivno delo. Mislim, da je organizirano delo zelo koristno, vendar ne čutim potrebe po neki mladinski krovni organizaciji. Nedvomno je povezava med organizacijami zelo koristna, vendar naj bi to bilo v okviru srečanj. Vsako društvo naj bi se čim več potrudilo na svojem delovnem področju in naj bi bilo pripravljeno posredovati svoje izkušnje drugim.

O SSK mi je težko govoriti, ker sem sama v tej organizaciji in gotovo moje mnenje ni objektivno. Skavtski organizaciji in verski skupini bi pa svetovala, naj bi imeli trajne in sistematično urejene stike z različnimi skupnostmi, ki se ukvarjajo s socialnim delom. Tako bi imeli dober zgled katoliške organizacije, ki resnično živi svojo vero.

Mladinska društva imajo veliko nalogo v družbi. To pa zato, ker jih sestavljamo mladi ljudje, ki imamo za nas značilen pogled na stvarnost. Mnogi nam očitajo, da ne znamo sprejeti realnosti, vendar mislim, da so naš kritični odnos do stvarnosti, neizprosna do napak preteklosti in veliko zaupanje v pravičnejšo bodočnost prvi in najvažnejši pogoji za ustvarjanje vedno boljšega življenja. Želim si, da bi mladi čim dlje ohranili te svoje značilnosti in jih obogatili s čutom dolžnosti za redno delo v organizacijah. Kajti po prvem navdušenju se pojavijo pri marsikom težave in klone. Mogoče tudi zato, ker smo mladi neučakani in se komu zazdi, da delo v neki organizaciji ne posega vidno v družbeno realnost. Mladi bi pa morali premagati te dvome in trmasto vztrajati pri delu.

MILENA MERLAK:

Vesoljna Velika noč

Vsi gremo veselo in svečano na Veliko noč za belimi vrtnicami, ki iz trnjeve krone poženo, za ljubeznijo, ki je premagala sovraštvo in smrt, vsi gremo za Jezusom veselo Alelujo pojač.

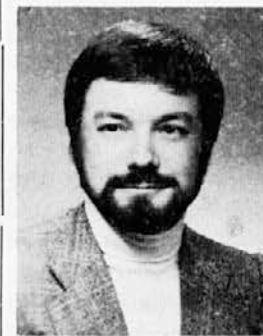
Ves razsvetljeni svet mu sledi, zvonovi zvone, zimski vetrovi mu pihajo pomladno toplo, novi, čisti studenci oživljajo mrtve vode, večne zvezde stalnice preženejo vesoljno temo.

Vsa ozelenela in na novo oživela narava slavi s človekom VESOLJNO VELIKO NOČ, saj Jezus za vse premagal je peklenko noč, nas vse z besedo večnega življenja obhajal.

Žal se marsikomu izmed nas ta problem zdi zastarel. Zdrzemo se samo ob kakem vidnem dogodku. Posebno je v nevarnosti narodna zavest pri mestni mladini. Ta naveže tudi trajne stike z italijanskimi mladinci in tako redno uporablja italijanščino. Pri polnjenju teh vrzeli imajo mladinske organizacije bistveno važnost. Če smo namreč v družbi ali pri delu sami Slovenci, se izognemo zgoraj opisanemu vplivu.

Vsebina dela samega pa goji narodno zavest in narodno osvešča te, ki se s tem ukvarjajo, pa tudi tiste, ki samo od zunaj sledijo takemu delu.

EDI ČERMELJ, FARMACEVT, ČLAN TRŽAŠKEGA VERSKEGA OBČESTVA

Mislim, da imamo na Tržaškem mnogo organizacij, ki na najrazličnejših področjih privlačujejo in organizirajo mladino. Pomislimo samo na športna društva, skavtske klane, taboriške družine, ki so vse precej masovne, da ne govorimo o glasbenih šolah, kulturnih in drugih bolj specifičnih klubih ter mladinskih sekcijah raznih političnih strank. Tudi iz izvenšolske dejavnosti lahko služijo kot agregacijski moment mladih (izleti, športna srečanja, stiki med šolami).

Dvomim pa, da bi bila možna kaka širša posebna organizacija, ki bi zajela vsa področja udejstvovanja mladih, pač pa se strinjam, da je potrebno, da v sklopu raznih dejavnosti delujejo koordinacijski odbori, ki bolj smotrno urejajo delovanje članic. Ti pa že obstajajo in tu mislim predvsem na ZSSDI (Zveza slovenskih športnih društev v Italiji) in SZSO (slovenska zamejska skavtska organizacija), ki imata že deželni značaj.

Ker že obstaja tako razvejana dejavnost, o kateri javna občila precej poročajo, je zame glavni problem, kako priti do tistih mladih, ki stojijo ob strani ali pa celo daleč od našega slovenskega dogajanja.

Medtem ko ta problem po vaseh skoro ne obstaja, ker imajo Slovenci mnogo več stikov in so torej takoj informirani o raznih pobudah, je ta problem zelo pereč v mestu.

Če hočemo resno pristopati do delavske mladine, skoro ne moremo mimo sindikalnih organizacij in delavskih strank, ki bi imele vse možnosti, da bi se korenito lotile osveščanja svojih slovenskih članov in sploh vseh slovenskih delavcev. Toda to vprašanje je predvsem politično in ga tu lahko postavljamo le kot predlog, odgovornim...

Zelo važno bi bilo, da bi tudi šola, posebno v zadnjih razredih srednjih in višjih šol, polagala veliko pažnjo na socialno in kulturno življenje naše skupnosti. Organizirati bi morala skupinsko in kritično branje vseh naših časopisov in revij, pospeševati bi morala obiske raznih kulturnih prireditev, pomagati dijakom pri spoznavanju naših krajev (vodeni izleti po mestu in Krasu), izkoristiti slovenske radijske oddaje in sploh dati vsaj bežen pregled nad vso

skupni mladinski organizaciji

našo dejavnostjo. Vse drugo je stranskega pomena, če se zavedamo, kaj pomeni asimilacija. Taka šola bi tudi bila mnogo bolj privlačna in življenjska.

Niti SKK niti skavtskih organizacij ne moremo imenovati katoliških, čeprav se v njih zbirajo predvsem kristjani, saj niso podvrženi nobeni cerkveni hierarhiji. Spominjam se celo, da nekateri člani SKK niso mogli verovati, zato pa niso bili nič manj aktivni. O današnjem delovanju SKK ne morem govoriti, ker ga že nekaj let več ne obiskujem.

Mislim, da je vloga skavtov in skavtinj danes še bolj kot včeraj nenadomestljiva. Poleg razvejanosti in popolne avtonomije pri delu občudujem njihovo rast in prenavo, kar jim vedno omogoča stalen in ploden stik z mladino. To je še posebno važno, ker delujejo predvsem v predmestju in v središču mesta, kjer skoraj ni drugih organizacij, ki bi se specifično posvečale mladim. Vemo pa, da so prav ti predeli najbolj izpostavljeni odtujevanju (osamljenost slovenskih družin) in asimilaciji.

Z verskega stališča se mi zdi, da mladi prav na duhovnih obnovah, ki jih prirejajo, in v načinu delovanja, ki traja celo leto, dobijo tisti pravilni odnos do bistvenih življenjskih vprašanj. Zdi se mi, da so skavtske skupine tiste temeljne skupnosti, ki so bile značilne v začetku krščanstva in ki so tudi danes vedno bolj aktualne, kjer mladi človek lahko resnično doživi zapoved ljubezni in bratstva. Naši duhovniki, ki so skoraj povsod izgubili stik z mladimi, bi morali biti bolj pozorni do skavtskega načina delovanja in dobrohotno sprejemati predloge iz skavtskih vrst, če se hočejo znova približati mladini in ji posredovati tiste vrednote, katerih smo vsi potrebni.

Z druge strani pa bi morali bivši skavti in skavtinje stati bliže organizaciji, saj si mladi gotovo želijo njihovih izkušenj in nasvetov. Mislim tudi, da bi morali skavti bolj skrbeti za informiranje o lastnem delovanju, saj so mnoge njihove pobude namenjene vsem mladim (duhovne obnove, razni izleti, velikonočni križev pot, karitativne akcije).

Mladi gotovo močneje in porazneje doživljajo krizo vrednot, ki pesti današnjo družbo. Toda medtem ko starejši lahko vedno povlečejo na dan ideale ustave in odpornosti, mlad človek nima danes tiste jasnosti, tiste borbenosti, tiste zavesti, da bi se pogumno podal v družbo in naprej razvijal svojo osebnost. Mlad človek je danes predvsem osamljen in išče sogovornika, ki bi ga bil pripravljen poslušati. Zato mislim, da morajo starejši in sploh vsi voditelji raznih organizacij biti odprti, da ne posredujejo že vnaprej določenih rešitev, temveč morajo biti pripravljeni, da pomagajo mladim, da sami najdejo v sebi moč in sposobnost pri premagovanju lastnih težav.

Za to pa je izredno važen problem prostora. Prav bi bilo, da bi vsa društva dala na razpolago vsaj sobo, ki bi bila vedno na voljo mladim. Tja bi hodili vsakokrat, kadar so prosti, in ne samo, kadar so vaje ali pa kake prireditve. Omogočati moramo namreč mladim, da sami čim bolj in svobodneje uporabijo svoj prosti čas. Vtis imam, da se tudi starejši premalo ukvarjajo z mladino, tako da je ta prepuščena sama sebi. Skratka, ni pravih mentorjev.

Zelo tudi pogrešam široko zasnovane revije, ki bi se bavila predvsem s problemi mladih in bi bi lahko idealno povezovala vse mlade ne glede na svetovni nazor, saj je večina problemov vsem skupna. Tako pridejo problemi mladih v tisku samo občasno na površje in so razne skupine potem prisiljene same izdati kak list ali revijo (razni listi skavtskih in taborniških organizacij, Mladinski krožek, Bilten verske skupine ipd.).

Treba bi bilo tudi dobiti pravi način, kako priti v stik s tistimi, ki so obiskovali slovenske šole, a so se iz raznih razlogov odtujili.

Vsem tem bi morali vsaj občasno pošiljati kak informativni bilten in ne samo ob volitvah.

Narodnostni problem je bil v naši verski skupini vedno v ospredju, saj smo kot kristjani večkrat zapostavljeni prav zato, ker smo Slovenci. Nekajkrat smo se tudi oglasili javno, da smo opozorili na krivice, ki se dogajajo nam in našim duhovnikom. Na splošno pa mislim, da nacionalni problem ni danes mladim primarni problem, saj razmere, v katerih živimo, precej spremenile in nam je družba bolj naklonjena.

IVO JEVIKAR, UNIVERZITETNI ŠTUDENT,
PRESEDNIK MLADINSKE KOMISIJE SLOVENSKE SKUPNOSTI V TRSTU

Če se ne motim, je Novi list že pisal o potrebnosti take organizacije, vendar se mi ne zdi, da bi bila danes možna oziroma da bi uresničila v vprašanju izraženo željo (zajeti čimveč mladine). Tudi pri že obstoječih organizacijah se opaža, da bolje uspevajo, če se specializirajo oziroma če nudijo članom in javnosti večjo poglobljenost na določenem področju. Poleg tega so potem načelna in idejna stališča, ki bi iz take splošne organizacije delale verjetno neagilno in nejasno zvezo. Vsaka organizacija, ki bi bila vanjo vključena, ima namreč svoje delovno področje in svojo metodo, ki nista lahko vskladljivi. V naši mladinski komisiji smo prišli do prepričanja, da moramo to mladinsko politično skupino okrepiti in razviti, ker dela, ki ga mora opravljati, ne more vršiti nobena obstoječa organizacija. Seveda je težava, ker so aktivni mladi ljudje maloštevilni in prisotni pri različnih organizacijah, vendar je treba področje razlikovati, ker to stvari samo keristi.

To še ne pomeni, da je povezava mladinskih organizacij nekoristna ali nemogoča. Mislim, da je večkrat potrebna, ker nas pač veliko stvari družijo in nas enotnost krepi. Povezava pa mora dopuščati vsem prosto delovanje in biti tako urejena, da ne uničuje predstavnikov z nenehnimi sejami in komisijami. Šlo naj bi torej za povezovalno telo z občasnim delovanjem glede za manjšino pomembnih zadev.

Tako skavtsko organizacijo kot SKK zelo dobro poznam, vendar bi težko kaj povedal v imenu organizacije, za katero odgovarjam na ta vprašanja. Morda to: obe sta nujno po-

trebni, čeprav ima, recimo, SKK zadnja leta kake težave. V takih organizacijah bi morali dobiti člani poleg vsega drugega priložnost za krepitev značaja in idejno jasnost. Ko se očita naši stranki in njeni mladinski komisiji, da nima popolnoma izdelanega stališča o vsaki stvari in podobno, je treba pomisliti tudi na to, da ne gre pri nas za strogo ideološko skupino, ki se postavlja kot absolutni verskofilozofski sistem. Seveda, imeti mora načela in program o konkretnih stvareh. Življenjsko prepričanje in ocenjevanje moralnih in podobnih vprašanj pa mora vsakdo prineseti, in se zanje tudi v komisiji zavzemati, s seboj, iz vzgojnih organizacij in podobno.

Vsaka organizacija ima svoje poslanstvo in na svojem področju lahko mladim veliko nudi, iskati pa je treba vedno nove načine, kako pritegniti vedno številnejše mlade, ki stojijo ob strani. Pomanjkljivi pa smo n političnem področju. Delno je to odvisno od pomanjkljivosti ostalih organizacij in struktur deloma pa od pomanjkljivosti tega, kar na tem področju nudimo mladim. Mladinska komisija Slovenske skupnosti želi na tem področju doprinesiti svoj delež. V načrtu je prelevitev v pravo mladinsko sekcijo z razvejanim delovanjem, povezava z goriško mladinsko sekcijo v deželne organizacije in še kaj.

V naši komisiji je seveda ta problematika na prvem mestu, saj nas delovanje samo ne prestando sooča z življenjskimi vprašanji naše manjšine. Tudi v ostalih organizacijah in med posamezniki je narodna zavest močna, čeprav se vedno ne kaže na zunaj. Veliko bolj šibka je zavest, da je manjšina narodna skupnost in del slovenskega naroda. Da smo subjekt in živ organizem, ne seštevke posameznikov. Da imamo kot skupnost svoje probleme in da smo ogroženi veliko bolj, kot bi se zdelo na prvi pogled.

—O—

Prejeli smo

SODELOVANJE NA PRIREDITVI »PRIMORSKA POJE

Cerkveni pevski zbori iz Rojana, z Opčin in iz Šklednja, včlanjeni v Zvezi cerkvenih pevskih zborov, so se prijavili na letošnjo — Primorska poje.

Prijavnice so bile natančno izpolnjene z imeni zborov, dirigentov ter s sporedom narodnih in umetnih pesmi. Čakali smo, da nam organizatorji prireditve sporočijo datum in kraj nastopa. V tisku smo brali seznam in program nastopajočih zborov, žal, smo ugotovili, da naši trije zbori niso bili vključeni v zadevni seznam. Zakaj?

Humbert Mamolo
Berta Vremec,
Dušan Jakomin

—O—

Na Opčinah so priredili tečaj za zaročence in mlade zakonce »Priprava na krščanski zakon«. Na tečaju sodelujejo zdravnik, socialna delavka, zakonski pari, duhovnik in zaročenci sami. Zaključno srečanje bo združeno z mašo in zakusko.

ATENTAT NA »IL PICCOLO«

V Trstu se nadaljuje preiskava v zvezi z atentatom na tržaški dnevnik »Il Piccolo«. V ponedeljek so namreč neznanci ponoči odvrkli sedem molotovk, ki so poškodovale en avtomobil, eno motorno kolo in vhodna vrata poslopja, kjer ima svoje prostore tržaški italijanski dnevnik. Neznanec je okrog 10. ure zjutraj telefoniral uredništvu tiskovne agencije ANSA v Trstu, da je v neki telefonski celici letak. Ta letak so uredniki res našli in na njem piše, da odgovornost za sinočni atentat na »Piccolo« prevzema Oddelek organiziranih proletarcev.

Uredništvo dnevnika »Il Piccolo« prejema številne solidarnostne brzojavke. Predsednik deželnega odbora Comelli je poslal glavnemu ravnatelju lista Boriu brzojavko, v kateri izraža svojo najglobljo solidarnost in obsoja podlo zločinsko dejanje. Na seji tržaškega pokrajinskega odbora je predsednik Ghersi obsodil najnovejši primer nasilja v Trstu ter naglasil, kako je nujno, da varnostne sile povečajo svoje nadzorstvo. Solidarnostno brzojavko je uredništvu »Piccolo« poslalo tajništvo pokrajinske sindikalne federacije CGIL, CISL in UIL. V brzojavki sindikalni predstavniki poudarjajo, da so pripravljeni sodelovati v boju proti terorizmu. Solidarnost časnikarjem in tiskarjem dnevnika »Il Piccolo« je

izrazil tudi predsednik sindikata časnikarjev za Furlanijo - Julijsko krajino Danilo Soli, ki je naglasil, da se časnikarji ne bodo dali ustrahovati od nikogar.

—o—

VELIKONOČNI IZLETI

Za velikonočne izlete z avtom je zelo primeren obisk starodavnih samostanov v Sloveniji, zlasti v Stični in Ptererjah ter ruševin znamenite Žičke opatije na Štajerskem blizu Celja. V Stični je vreden posebne pozornosti križev pot slikarja Fortunata Berganta iz sredine 18. stoletja. O njem je dobiti tam lično knjižico z barvnimi reprodukcijami, v katero je napisal uvod umetnostni zgodovinar Emilijan Cevc.

—o—

Tržaška sekcija Evropskega federalističnega gibanja je priredila v sredo predavanje o »Vsklajenju prava v Evropski gospodarski skupnosti in o evropski družbi«. Predaval je dr. Armando Zimolo, iz vodilnega štaba zavarovalnice »Assicurazioni Generali« v Trstu.

Stanje na tržaški univerzi

Rektor tržaške univerze De Ferra je na tiskovni konferenci govoril o vprašanih in perspektivah tržaškega vseučilišča. Pojasnil je, da je na posamezne fakultete vpisanih 12.000 študentov, profesorjev in asistentov pa je 1.200. Na tržaški univerzi je v službi nad 2.000 ljudi, za njihove plače pa so v akademskem letu 1976-77 izdali nad 15 milijard lir.

Za gradbena dela v okviru univerze je na razpolago nekaj nad 8 milijard lir, medtem ko je vodstvo vseučilišča zahtevalo 80 milijard. Zadnji vladni odloki se tičejo tudi nadaljnega razvoja tržaške univerze, saj med drugim predvidevajo, da bo sedanja šola za prevajalce in tolmače povišana na stopnjo fakultete, medtem ko je predvidena ustanovitev šole za specializacijo v biomedicinskih vedah. Obstaja tudi možnost, da vodstvo tržaške univerze najame posojilo 20 milijard lir za nove pobude na področju znanosti. Na koncu je rektor De Ferra povedal, da bo proračun v akademskem letu 1976-77 izkazoval milijardo in 800 milijonov lir primanjkljaja.

Vzajemnost Slovenske skupnosti

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je poslalo državnemu tajniku KD Zaccagniju naslednjo brzojavko:

Pridružujemo se izrazom protesta ob zločinskem atentatu in ugrabitvi predsednika KD in izražamo vaši stranki globoko solidarnost v želji, da bi Italija znala trdno braniti svobodo, pravico in demokratični red. Drago Štoka — deželni tajnik SSK.

—o—

Openska sekcija Slovenske skupnosti je 17. t.m. posvetila večji del svoje seje dogodkom v Italiji in izrazila svojo globoko obsodbo kriminalnega dejanja in ugrabitve predsednika KD Mora. Openka sekcija je obenem izrazila svojo zaskrbljenost, ki pretresa Italijo že vrsto let in kateri še ni videti konca. Izrazila je upanje, da bodo znale demokratične sile v državi trdno braniti in ohraniti svobodo in demokratični sistem, kar je bistvene važnosti tudi za življenje

in razvoj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

V nadaljevanju se je bil govor o bližnjih volitvah in o programu SSK za tržaški občinski svet in za vzhodno tržaško konzulto.

—o—

STEVILO ZAPOSLENIH V DEZELI

Kot izhaja iz poročila ministra za državne udeležbe, je v Furlaniji - Julijski krajini v podjetjih z državno udeležbo zaposlenih skupno 26.00 delavcev. V ladjedelniški industriji je zaposlenih 8.100 delavcev, v strojni industriji 6.700 in v železarski industriji 2.700 delavcev.

HRANILNICA IN POSOJILNICA NA OPČINAH

v o š č i

vsem svojim vlagateljem in strankam vsele velikonočne praznike

OPČINE - TRST

Bazoviška 2 - Tel. 211120 - 212494

Vse bančne usluge - Menjalnica - Hranilne vloge na knjižnice in tekoče račune - Posojila vseh vrst - Neprekinjena blagajna - Specializirana posojila po znižani obrestni meri: obrtniška, kmečka, trgovska, mala industrijska, ljudske gradnje.

VESEL VELIKONOČNI PONEDELJEK

Ansambel Explorer 74 s pevci in humoristi nastopi na velikonočni ponedeljek ob 17.30 v kinodvorani v Bazovici.

Vabljeni vsi, ki želite preživeti dve uri v veselju.

—o—

Slovenski klub (ul. Sv. Frančiška 20) v Trstu prireja razstavo tematske zbirke fotografij Jožeta Kološa »Kultura nekega mesta«. Razstava bo odprta do 10. aprila, vsak delavnik od 16. do 20. ure.

SLOVENSKI OTROŠKI VRTCI

V ponedeljek zvečer se je na svojo redno sejo sestel pokrajinski izvršni odbor Slovenske skupnosti v Trstu. Obravnaval je številna vprašanja, ki zadevajo skorajšnje upravne volitve in delovanje krajevnih uprav. Med drugim je ugotovil, da v devinsko-nabrežinski občini urbanistična dejavnost ne odgovarja sprejetim obvezam. Izvršni odbor pa je z zadovoljstvom vzel na znanje, da je občinskemu svetovalcu Slovenske skupnosti v tržaškem občinskem svetu uspelo uveljaviti slovenščino x pravilniku, ki ureja delovanje zavodskih svetov občinskih otroških vrtcev, ter istočasno izposlovati primerno zastopstvo slovenskega učnega in neučnega osebja pri občinskem koordinacijskem odboru za otroške vrtce.

Dejavnost Nemškega kulturnega inštituta v Trstu

Nemški kulturni inštitut v Trstu (ul. Coroneo 15) bo priredil v času do 1. aprila celo vrsto koncertov, na katerih bodo nastopali njegovi profesorji in gojenci. Prvi koncert je bil že, in sicer 16. marca. Nastopila je šola za komorno glasbo prof. Dine Slama. Naslednji koncert bo 3. aprila ob 20.30. Igral bo godalni orkester gojencev prof. Alda Bellija. 13. aprila pa bo večer komorne glasbe gojencev tečaja prof. Roberta Repinija. 24. aprila pa bo nastopil godalni orkester gojencev pod vodstvom prof. Bellija.

Do 31. marca je še odprta v Nemškem kulturnem inštitutu razstava sodobne nemške grafije »Realizem - konstruktivizem«, vsak dan od ponedeljka do petka od 10.-13. in od 16.-19. Dobi se tudi katalog. Razstavljenih je 99 del 33 umetnikov iz Zahodne Nemčije. Od 3. do 22.

aprila pa bo istotam prirejena razstava »Berlinski Mai - Salon«.

Veselilo bi nas, če bi Nemški kulturni inštitut upošteval tudi dejstvo, da živi na Tržaškem in v deželi Furlaniji - Julijski krajini tudi precej številna slovenska manjšina in da je med učenci njegovih tečajev nemščine in med obiskovalci njegovih prireditev sorazmerno zelo veliko Slovencev. Tako pa imamo vtis, da neglede na to Nemški kulturni inštitut noče uradno nič vedeti o tukajšnji slovenski skupnosti. Morda iz napačno razumljene »lojalnosti« do preobčutljivih italijanskih oblasti? Te so se že davno navadile na Slovence in vdale v dejstvo, da jih ni mogoče zatajiti. In končno smo Slovenci v Italiji prav tako delček občestva Evropske gospodarske skupnosti kakor tukajšnji ljudje italijanske narodnosti.

GRADIŠČE OB SOČI:

Dve razstavi deželnega pomena

Verjetno je med našo javnostjo nekoliko manj znano, da se v Gradišču ob Soči nahajata dve zbirki oziroma razstavi deželnega pomena. Sedaj, ko se začnejo sezona pomladanskih izletov, se nam zdi primerno, da naše bralce opozorimo nanju.

V občinski palači je od januarja lanskega leta odprta deželna galerija sodobne umetnosti »Luigi Spazzapan«. Galerija obsega dve nadstropji. V prvem nadstropju so v šestih dvoranh razstavljena slikarska in kiparska dela sodobnih umetnikov Furlanije - Julijske krajine. Naj naštejemo nekaj imen: Sergio Altieri, Vittorio Bolaffio (1883 - 1931), Luciano Ceschia, Gino de Finetti (1877 - 1955), Tranquillo Marangoni, Zoran Mušič, Veno Pilon (1896 - 1970), Lojze Spacal, Giuseppe Zigaina. Prva dvorana v drugem nadstropju je namenjena prikazu likovne kulture na Goriškem v 20. letih tega stoletja. Dela izvirajo iz zbirke Cesara Devetaga. Tako najdemo v tej sobi stvaritve Italija Brassa (1870 - 1943), Edoarda de Finettija, Gina de Finettija, Edoarda del Nerija (1890 - 1932), Ferruccia Patuna (1886 - 1954), Vena Piona, Sergia in Lojzeta Spacapana (1889 - 1958). V nadaljnjih štirih dvoranh v drugem nadstropju se pregledno seznanimo s slikarskim opusom domačina iz Gradišča ob Soči, Lojzeta Spacapana. Razstavljenih je 52 del v različnih tehnikah, ki časovno segajo od leta 1928 do 1957. Prikazane slike nam približajo Spacapana kot odličnega risarja in opazovalca, očitno je tudi, da ponekod razvija lastni domišljjski svet, v nekaterih primerih pa se že približuje tudi abstraktni umetnosti.

Deželna galerija sodobne umetnosti v Gradišču ob Soči je pregledno urejena, zelo lepi so tudi prostori, ki so bili obnovljeni prav v te namene. Galerija pomeni vsekar pomembno kulturno pridobitev za naše kraje in tudi turistično privlačnost. Kot je videti iz naštetih imen, so v njej zastopani tudi nekateri slovenski umetniki, vendar po našem mnenju v nezadostni me-

ri, saj razen Spacala od Tržačanov nismo zasledili nobenega, npr. niti Černigoja ali pa Hlavatyja, da ne omenjamo še drugih.

Bolj turističnega pomena je deželna enoteka oziroma razstava vin, ki stoji v neposredni bližini občinske palače. V enoteki so z originalnimi steklenicami zastopani pridelovalci vin iz različnih vinorodnih okolišev dežele, ki segajo od Pordenona pa do Tržaškega zaliva. Opazili smo, da so v enoteki predstavljeni tudi naši slovenski vinogradniki iz krminske in števerjanske občine. V okviru enoteke deluje tudi gostinski lokal, kjer posamezna vina lahko tudi pokusimo. V prostorih deželne razstave vin najdemo še manjšo umetniško galerijo lokalnega značaja.

Ogled obeh zbirk, tako galerije v občinski palači kot tudi bližnje enoteke, toplo priporočamo našim bralcem.

—o—

Novice z Goriškega

Vest o ugrabitvi predsednika KD Alda Mora in pokolu njegove osebne straže je globoko odjeknila tudi na Goriškem. Še isti dan je bilo sklicano veliko zborovanje v Trzinu, na katerem so obsodili ta gnusni zločin, v petek pa je podobno zborovanje bilo v Gorici.

Dva koncerta v okviru letošnje revije »Primorska poje« sta letos predvidena na Goriškem, žal pa tudi tokrat niso uspeli organizirati vsaj enega koncerta v Beneški Sloveniji, o čemer se je že večkrat govorilo. Tako so v nedeljo, 19. t.m. popoldne primorski pevski zbori nastopili na reviji v občinskem gledališču v Krminu. 31. t. m. pa bo nastop »Primorska poje« v goriškem Avditoriju. Letos se del revije »Primorska poje« prvič odvija v Krminu, kar je zelo pomembno za kulturni dvig in rast narodne zavesti tamkajšnjih Slovencev.

Pred dnevi je obiskal Gonars, kjer so bili med zadnjo vojno internirani mnogi Slovenci, častni predsednik italijanskega vsedržavnega združenja partizanov (ANPI) posl. Sandro Pertini. Na spomenik internirancev je položil venec, srečal pa se je tudi s predstavniki političnega življenja v videmski pokrajini. Pogovarjal se je tudi z jugoslovanskim generalnim konzulom v Trstu Ivanom Renkom.

V soboto, 18. t.m., je obiskala škofjo Loko večja skupina Sovodenjcev, kjer so prisostvovali uradni slovesnosti pobratenja med sovođenjsko in škofjeloško občino. Listino o pobratenu so podpisali na škofjeloškem gradu. Podobna povratna slovesnost bo 18. junija letos v Sovodnjah. Kot je znano, goji sovođenjska občina že več let prijateljske stike s škofjeloško občino.

PREJELI SMO:

VOŠČILO IN PROŠNJA ZA POMOČ

G. Lojze Gorkič, redovnik iz Vidma, voščil slovenski javnosti v svojem in v imenu potrebnih potresencev iz Beneške Slovenije vesele in blagoslovljene velikonočne praznike ter se priporoča za denarne darove, da bi lahko še nadalje pomagal revnim ljudem, ki so bili žrtve potresa in so ostali brez hiše ali opreme.

IZJAVA SINDIKATA SLOVENSKE ŠOLE V GORICI OB MOROVI UGRABITVI

Ugrabitev Alda Mora, enega izmed najpomembnejših protagonistov italijanskega političnega življenja, in usmrnitev petih njegovih osebnih stražnikov vzbujajo gorenčnost in gnev proti terorističnemu zločinu. Sindikat slovenske šole izraža svojo privrženost idealom svobode in demokracije. Poziva vse svoje člane na budnost in spodbuja šolnike, naj krepijo v dijakih čut dolžnosti in naj jih vzgajajo v duhu demokracije.

—o—

V sredo 22. t.m. so predstavili v hotelu »Argonavti« v Novi Gorici gramofonsko ploščo-album »Primorska poje«, na pobudo Združenja pevskih zborov Primorske.

—o—

Kulturne novice

V založbi »Knjižica« na Rakovniku v Ljubljani je izšla te dni nova knjižica za versko vzgojo »Zakrament sprave« (Sveta spoved). Napisal jo je dr. Rafko Valenčič. V knjižici je med drugim rečeno: »Cerkev je pred kratkim prenovila obrede in obrazce zakramenta sprave (spovedi). Namen te preнове pa ni le v spremembi zunanjih obredov in obrazcev; veliko pomembnejša je notranja prenovitev človeka kristjana, vsega njegovega življenja, odnosov do Boga in bližnjega. Zunanje spremembe hočejo le pomagati, da se bo človek najprej v svoji notranjosti prenavljal v duhu evangelija in v življenju hodil za Kristusom.«

Izšla je nova številka vestnika »Glas Slovenske kulturne akcije«, a z zamudo, ker gre za dvojno številko november-december. 1977. V njej najdemo med drugim odlomek iz Rebulo-ve knjige »Snegovi Edena«, poročilo o Dragi in poročila o slovenskem kulturnem življenju v Argentini in drugod.

Letos izide v New Yorku v angleščini pesniška zbirka Milene Merlak in Leva Detela »What Night Reveals« (Kaj razkrije noč). Pesmi je prevedel Herbert Kuhner.

Stara hiša v Praprotnu

f.to M. Magajna

Kako pomagati »nerazvitim«

V mnogih evropskih državah imajo opraviti s problemom nezadostno razvitih oziroma gospodarsko in kulturno zaostalih področij. Ta problem pa je seveda še hujši in akutnejši v svetovnem okviru, kajti zaostalost vlada na celih kontinentih, kot npr. v Afriki, Aziji in Južni Ameriki. V povojnem obdobju je bilo že mnogo storjenega za hitrejši razvoj takih področij, tako v posameznih državah kot prek mednarodnih organizacij, kot so npr. Svetovna banka za razvoj, razne agencije Združenih narodov kot FAO in UNESCO, prek zasebnih organizacij in katoliške ter drugih krščanskih Cerkva, vendar pa je vse to doslej le malo zaleгло. Nekateri so celo prepričani, da se razlike med razvitimi in

pravilno uporabiti. Tako si npr. gradijo kake velikanske športne in industrijske objekte kot železarne in podobno, misleč da bodo odpravile gospodarsko zaostalost, če bo čim več ljudi našlo zaposlitev v njih, toda ker tem ljudem manjka ne le tehnična izobrazba, ampak sploh gospodarska in tehnična miselnost, ki je značilna za razvite države, delajo in gospodarijo slabo, njihova industrija je stalno v deficitu in jo je treba neprestano sanirati z novimi podporami, kar končno razdraži in vznevo lji tiste, ki morajo dajati pomoč.

Potrebno pa bi bilo iti postopno, najprej čimbolj izboljšati šolstvo v zaostalih deželah, popolnoma odpraviti nepismenost, pomagati z gospodarsko pomočjo že obstoječim tradicionalnim gospodarskim panogam kot npr. poljedelstvu, živinoreji in obrti, na katere se tamkajšnji ljudje kljub svoji zaostalosti dobro razumejo, in jim pomagati, da jih čimbolj razvijejo, modernizirajo in napravijo rentabilne. Poleg tega naj bi obstajala pomoč nerazvitim območjem v izpopolnjevanju obstoječih in gradnji novih infrastruktur, kot so npr.

prometne zveze in strokovno šolstvo, ki so predpogoj za ustvarjanje industrije. Šele ko bi bili ustvarjeni ti predpogoji, bi bilo treba začeti s pravo industrializacijo, ki pa ne bo umetno vsajena od zunaj, ampak bo produkt organskega razvoja v nerazvitih oziroma v razvijajočih se deželah samih. Nosilci take industrializacije bodo tamkajšnji ljudje sami in bodo zato tudi čimbolj upoštevali domače gospodarske vire in možnosti. Industrija se bo npr. začela razvijati iz obrti, kot je bilo to v deželah, ki danes veljajo za razvite, kajti med obrtniki je vedno kdo, ki teži po razširitvi in modernizaciji svojega obrata ter ustvari tako najprej majhno tovarno, ki se ob pametnem gospodarjenju in znanju stalno večja.

V tem bi torej morala obstajati trezna in pametna politika razvijanja zaostalih dežel, držav in celin in pomoč razvitega sveta pri takih prizadevanjih, ne pa v tem, da se mečejo tja milijarde in milijade, ki pa izginjajo v luknjah brez dna ali v žepih korumpiranih ministrov in vseh tistih, ki si prisvajajo oblast, da upravljajo tako pomoč od zunaj.

nerazvitimi celinami, državami in območji v državah samih še večajo, namesto da bi se manjšale in izginjale.

Receptov za pomoč, ki naj bi čim prej odpravila take razlike, je veliko, ponujajo in vsiljujejo jih tako s strani zaostalih kot s strani razvitih držav in dežel, toda doslej se ni še nobeden bogve kaj obnesel. Osnovna značilnost vseh teh receptov je v tem, da skušajo odpraviti zaostalost oziroma nerazvitost predvsem v gospodarskem in zlasti industrijskem pogledu, ne upoštevajo pa dovolj kulturne zaostalosti in dejstva, da je gospodarska nerazvitost posledica kulturne nerazvitosti, katero pa »nerazviti« neradi priznajo ter se izgovarjajo rajši na preteklo izkoriščanje. Značilno je, da so vse tiste države, ki imajo veliko nepismenih, tudi v gospodarskem pogledu zaostale in revne. Lahko bi se reklo, da je v tem neko pravilo: čimveč nepismenih in nevednih, tem večja revščina in zaostalost. Zato bi bilo treba začeti odpravljati zaostalost in revščino po svetu najprej z dviganjem ravni izobrazbe in kulture pri takih narodih, kajti ko bodo ljudje bolj izobraženi, si bodo že sami pomagali naprej in bodo znali tudi boljše uporabiti gospodarsko pomoč, katero jim nudi razviti svet. Ta pomoč gre zdaj največkrat v zgubo ali zelo malo zaleže — kot npr. na italijanskem ali jugoslovanskem jugu — prav zaradi tega, ker je zaostale dežele ne znao

Slovenci in mešani zakoni

Vedno spet se dogaja, da se slovenski mladeniči in mladenke pri nas poročajo z ljudmi druge narodnosti, predvsem seveda z italijanskimi soživaljani. To se ne dogaja samo v mestu, ampak tudi že po vaseh, kajti mladina je prisiljena, da si poišče delo v mestu, kjer je v vsakdanjem stiku z ljudmi druge narodnosti.

Idealno bi bilo če bi se slovenski fantje in dekleta poročali med seboj, kajti to je najbolj trdno jamstvo za ohranitev našega narodnega občestva in najboljša »zaščita« naše manjšine. Toda razmere so take, da je ta ideal neuresničljiv. Po eni strani je premalo razvita družabnost med slovensko mladino, kjer bi se mladi lahko spoznali in vzljubili, družabna prizadevanja so preveč razpršena in osamljena, po drugi strani pa življenjske razmere same sili mlade v okolje ljudi druge narodnosti. Tako nujno pride do tega, da se spoznajo in vzljubijo mladi različne narodnosti. Proti temu ni mogoče veliko napraviti, sožitje pri delu in v vsem današnjem življenju je pretesno.

Nekdaj se je veliko propagiralo proti narodnostno mešanim zakonem, ki predstavljajo nevarnost za vsako manjšino in za vsak majhen narod. Toda danes se zavedamo, da to ni odvisno samo od človekove volje. Ljubezni se ne da zapovedovati, treba jo je spoštovati, kjer je resnična in globoka. Toda od naših mladeničev in mladenk lahko zahtevamo, v imenu slovenskega narodnega občestva, da se s poroko z dekletom ali fantom tujega rodu in jezika ne odpovedo slovenstvu. Svoje otroke naj vzgajajo v spoštovanju obeh narodnosti, toda naj jim vcepijo zavest, da pripadajo slovenski narodni skupnosti. Naj jih vpišejo v slovensko šolo in jim dajo slovensko

vzgojo. Praksa dokazuje, da je to mogoče in da se dobro obnese. To ni šovinizem, to je nujna samoobramba malega naroda. Mnogo otrok iz takih mešanih zakonov je že v naših slovenskih šolah in upati je, da bodo zrasi iz teh otrok zavedni in trdni slovenski ljudje, obogateni z vsem plemenitim, kar sta prinesla v zakon in družinsko življenje mati in oče različne narodnosti, in to velja zlasti za obogateno kulturno dediščino.

Cervlje

f.to M. Magajna

Nova knjiga Borisa Pahorja

»Spopad s pomladjo« - pogovor z avtorjem

Gospod profesor, vaša nova knjiga je v knjigarnah, kaj bi rekli k temu?

Predvsem bi rekel, da sem vesel, ker je delo izšlo; potem bi pripomnil, da ni novo, pač pa je izšlo delo na novo predelani roman, ki je nekoč imel naslov *Onkraj pekla so ljudje*.

Kako pa, da ste tvegali z izdajo romana, ki ga bralci že imajo?

Priznam, da je nekaj tveganja v tem. Vendar sodim, da mladi ljudje tega dela nimajo, kajti prvič je izšlo pred osemnajstimi leti, izvodov druge, žepne izdaje, pa je bilo omejeno število. Zato si bralke in bralci, ki imajo zdaj petintrideset let, prav gotovo niso mogli nabaviti tega romana, razen če so si ga sposodili v kaki knjižnici.

Pa menite, da je delo zanimivo za sodobnega človeka?

Roman govori o povrnjenju iz taborišča, ki se spet vključuje v normalno življenje s pomočjo močno doživete ljubezni. Po mojem mnenju bi morala taka snov biti aktualna tudi danes, in to ne samo zato, ker je prav, da se širok krog ljudi spozna z usodo številnih jetnikov za časa druge svetovne vojske, pač pa zato, ker tudi danes v neštetih državah ljudi oklepajo z bodečo žico ali jih še kako huje prekušajo!

A v pripisu na prvih straneh omenjate še drug razlog, zaradi katerega ste se odločili za tisk tega dela

Res je; ko sem se namreč odločil, da napišem nadaljevanje *Zatemnitve*, sem se zavedel, da velik del občinstva ne pozna dela *Onkraj pekla so ljudje*, vsebina katerega je tako snovno kakor časovno nadaljevanje *Zatemnitve*, čeprav je roman izšel dosti pred njo. Tako sem se odločil, da delo predelam in izdam.

Zakaj ste ga predelali, ko pa je bila že druga izdaja predelana?

Zato ker je pri drugi izdaji šlo za zgostitev teksta, zdaj pa sem moral na številnih mestih tekst uskladiti z *Zatemnitvijo*.

Ta izdaja je torej dokončna?

Da, dokončna. Vso knjigo sem namreč tudi drugače pregledal, nekatere strani slogovno izčistil, nekaj poglavij obrezal itd.

Ali se vam ne zdi nerodno, da izhaja predelani roman s spremenjenim naslovom?

Tudi mene je to zelo motilo, priznam. Vendar starega naslova nisem maral več. Upiral se mi je, kajti takrat, ko je delo nastajalo, so mi bila pred očmi nemška taborišča, človek, ki se jih je čudežno rešil, pa je upal, da se vrača med ljudi. No, zdaj v povojnem času pa zmeraj bolj spoznavamo, da noben narod ni izvzet, ko gre za sposobnost početja zlih dejanj.

Mogoče pa bo novi naslov motil morebitne kupce knjige, ki pa imajo doma nje-no prvo ali drugo izdajo?

Upam, da ne. Poučena bralka in poučeni bralec — oba se bosta že pri nakupu zavedela, da imata pred sabo novo redakcijo poznane delo. Zato ga ne boste kupila, če jima ni do tega. Lahko pa bosta hotela imeti predelano izdajo. No, vsekakor je vsakomur dopuščeno, da roman vrne, če se potem zave, da ima katero od prejšnjih izdaj.

Rekli ste, da knjige ni bilo dobiti na trgu, to pomeni, da so jo veliko brali?

Da, kolikor vem na podlagi pregledov sposojevalnih kartončkov po knjižnicah na

Slovenskem, je ta moja knjiga nedvomno moje najbolj brano deyo. Na trgu pa je ni najti najmanj petnajst let.

To se pravi, da kljub omenjenemu trgu, upate v uspeh?

Niti ne gre za uspeh, pač pa za povračilo tiskarniških stroškov. Delo sem izdal na svojo roko; ker je število izvodov omejeno, upam, da se bo naše kulturno občinstvo živo zanimalo zanj. Osebnost pa sem moral imeti to knjigo na predalu poleg *Zatemnitve*, da sem se lahko z mirnim srcem lotil nadaljevanja.

Pomlad v Zabrežcu - v ozadju Glinščica

f.to M. Magajno

Lev Detela

Nova dunajska filozofska šola

Univerzitetni profesor dr. Leo Gabriel, nekdanji predstojnik prvega filozofskega oddelka univerze na Dunaju in sedanjí častni predsednik Mednarodne filozofske zveze FISP ter član predsedstva instituta za mednarodno filozofijo v Parizu, je takorekoč oče nove filozofske šole, ki se posebno izrazito uveljavlja zlasti v univerzitetnih krogih na Dunaju. Leo Gabriel je avtor številnih filozofskih del, v katerih skuša velikokrat si nasprotujoča duhovna izhodišča relativizirati in sintetizirati. V tem smislu je zanimivo njegovo delo »Integralna logika«, ki je bistveno pogojilo sedanjí dunajski filozofski trenutek.

Nova filozofska šola na Dunaju, ki je izšla iz študentskih vrst, izdaja že dve leti hevijo »Integral« in se zavzema za združevalno družbeno in duhovno življenje. V tem smislu se je nova dunajska filozofska šola usmerila tudi v politično delo in ustanovila politično-filozofsko skupino »Nova sredina«. Prvo vprašanje, ki so si ga postavili uredniki in sodelavci revije »Integral«, je bilo enostavno in težavno obenem.

saj se je glasilo: »Kje se nahaja človeška bodočnost?« Nova dunajska filozofska skupina meni, da je človeška bodočnost v integralni, odprti človeški skupnosti, ki temelji na bratstvu, podobnem slovenski Kocbekovi »tovarišiji«, v globinskem dialogu, intenzivni in demokratični šolski vzgoji, svobodnem razvoju osebnosti, pravilni porazdelitvi dobrin, intenzivnem družbenem samoupravljanju, objektivni in harmonični emancipaciji obeh spolov, v senzibiliziranju in čustvenem oplemenitju umetnosti in kulture, v novem demokratičnem razvoju svetovnega gospodarstva, v integralnem in globalnem evropskem in svetovnem povezovanju na podlagi svobodnega razvoja duha in misli. Čeprav vse te zahteve zvane nekoliko utopično, pa so zastopniki novega mišljenja prepričani, da so konkretne in da jih bo človeštvo moralo realizirati, če hoče preživeti.

Posebno pozornost posvečajo predstavniki novega filozofskega mišljenja demokratičnemu (Dalje na 11. strani)

JOŽKO ŠAVLI

Tolminsko izrazje

Na Tolminsko je segal tudi vpliv furlanske in beneške stvarne kulture. Ohranjenih je zato več furlanskih in beneških besed, ki pa jih šola sedaj spodriva in nadomešča s knjižno slovenskimi, večkrat umetnimi. Pogosto je furlansko ali beneško izrazje za opremo hiš, hišne prostore in gradbeno orodje. Opeki pravijo *madon*, skladovalnici madonov ali strešnikov pa tudi *cegu* (iz. nem.). Apno so svoj čas žgali v *frnaži*. Predsobju v prvem nadstropju tolminske hiše pravijo *šaleta*.

Posteljno pregrinjalo je *kabjerta*, prešita odeja *kovter*, topla volnena odeja *kovcel*, zavese na oknih *kurtrine* ali *kultrine*. Podglavnik je *poušter* ali tudi *zglavnk*. Toda beseda za nočno omarico je iz nem., *nahtkastl* (v nahtkastl-nu). Za krožnike je v rabi izraz *tanti*, stolica je *kandreja* ali *kadreja*, okenska polkna po so *škure* in kuhinjska omara s šipo v vratcih *krdinca*. Predalnik je *škrin*. Skrinja pa *bejnk*. Žepni robec je *fcól*; trak za lase *flak*, ki ga deklice zavežejo v *čuško* (pentljo). Tudi kaka oblika osebnega imena je iz beneščine ali mogoče furlanščine, npr. *žef* (Jožef) ali *Pepi*, za male Pepč, za dekleta *Pepca* in za starejše *Pepa*. Iz furlanščine bo najbrž tudi naziv *brjon* za debelo desko.

meti s tankim glasom se pa pravi *smuščati*, kot pomeni *šcrleti* dajati glas s finim ropotom. Suvati je *štokati*, suniti *štokniti*. Od tega izraza jed *poštokan krompir*.

Ce je živina zašla v tuj svet in se tam pasla ter naredila škodo, jo je lastnik tega sveta lahko *urubal* t.j. odgnal in zaprl. Da jo je njen gospodar dobil nazaj, je moral dati odškodnino. To je torej pomenilo *rubati*, *urubati*. Pasti in si nekaj narediti zaradi nerodnosti in nepazljivosti na bolj nevarni poti se je reklo *utarnati*. Drevesa pa je mogoče *učrtiti*, kar pomeni obrezati lub za ped na široko okrog in okrog in drevo usahne. Za mlade ptiče se je reklo, ko so počasi vzleteli iz gnezda, da so se *speljali* ali pa *brbegali*. Drugi izraz je še posebno starinski, b' (s polglasnikom) pomeni očitno ven, zunaj, iz V starinski govoric v hribovskih vaseh nad Tolminom so ta b' uporabljali dalj časa kot pa v tolminski okolici. Rekli so npr. *b'zgnati* (izgnati) zjutraj iz postelje), v *b'deželo* iti (iti ven v Tolmin in zunanji svet). Nekateri sodijo, da bi bil ta b' ostanek nekdanjega vy.

Domače živali so vedno imele poseben mesto v življenju tolminskega človeka. Krave, ovce in koze so imele svoja imena. Za ravnanje z vsako živaljo so imeli kak poseben izraz. Zanimivo, da so imeli različne besede za žival, ki se je gonila: krava, so rekli, se poja (*pojati*), ovca se mrče (*mrkati*), koza se *prska*, prašič in drugo se *goni*, kokoš, ki se pripravlja k valjenju, *kloče* (klokati), odtod izraz *kloka*. Ko jo podložimo, potem kloka *bleže* (bleči).

Za način padanja dežja je bilo veliko izrazov: *dež gre*, *dež pada*, *dež mrli* (nalahno, nepazno rosi), *dež rosi*, *dež mrcini* (*mrciniti*), t. j. bolj poredko in počasneje rosi; *dež štrka* (*štrkati*) — tu in tam pade kaplja, vedno pogostejše in naznanja, da se bo vsulo, vtilo. Mrli (mrleti) lahko tudi ogenj.

Biti komu kos se po tolminsko reče *biti okom* (po tolminsko: akam). Večkrat slišimo: Mu nisem akam npr. oče doraščajočemu sinu. Neko ga gnati, goniti rečejo tudi *térati*, kar ima močnejši zven. To se razlikuje od *tirjati* (zahtevati vračilo dolga). *Térato* ga pri delu npr. živini nasuti stelje in očistiti gnoj izpod nje pravijo *glejštati* ali tudi *popraviti*.

Hoj in Hoo! (z zvanečim h) pomeni pritrjevanje z rahlim zavidanjem. Npr. na ugotovitev »Temu se pa godi!«, se pritrdi: »Ho njemu!« Drugače pa je s kratkim *oho!*, ki pomeni nasprotje, zavrnitev. (Tudi z zvanečim h). Če kdo reče npr.: »Ta misli pa to narediti.« Drugi, ki se ga zadeva tiče in jo odločno zavrne, reče samo: »Oho!«, kar pomeni nekako: Kaj pa še!

Nekaka okrajšava mora biti izraz *kopaš* ali tudi *kopat'*, ki ga stavljajo na začetek vprašanja in izraza nekako negotovost. Npr. Kopaš, kam bo pa ta šel? To bi odgovarjalo vprašanju: Kdo ve, kam bo pa šel?

Opletajočemu človeku, ki je večkrat tudi muhnen, rečejo *pjatula*. Ta pač ni veliko za rabo. Podobno tudi *pandula*, le da ta ne hodi opletajoče. Otopel človek, ki je rad pijan, govori brez smisla tudi ob treznosti in se ne znaide pri delu, je *tjola*. Drugačen zven ima *pantalon*, ki pomeni približno raztrganec. Obstajata izraza *požrešen* in *sneden* s približno istim pomenom. Le da gre pri prvem za takega, ki ga izdajajo že kretnje in način pri jedi.

Nekaj glagolov: *godrati* — vleči po tleh, da predmet čisto malo odskakuje od gruča in kamnov; *šnuhati* — vohljati z nosom, tako da se skoraj sliši, kako vleče kdo zrak v nos, odtod *šnuč* (smrček, gobec). Usta so slabšalno *šoba*, ustnice *šobe*. Otroku grozijo: »Ti potolčem šobe!« (Če ne bo priden). Ustnicam se normalno pravi *gobce* (prezirljivo je, če si jih barvajo kmečka dekleta). V posodi tekočina *plinka* (*plinkati*), v zaprti klimpa (*klimpati*); tudi klimpati po klavirju. Poljubiti se pravi *pušniti*, poljubiti *pušavati*; brcati pa *cebni*.

—o—

Izšla je nova številka revije »Le livre slovène«, a z močno zamudo. To je namreč decembrska številka za lansko leto.

Maksim Gaspari

Butare

Več izrazov je prezirljivih npr. *fajdrati* za kaditi. In če se nekje močno kadi, se reče da se *kafla*. Kaflati pomeni torej veliko kaditi. Seveda obstajata tudi dovršni obliki kot *zafajdrati* (prižgati si cigareto ali fajfo), *zakaflati* (močno zakaditi prostor). Knjižno bi bilo *kofljati*.

Obstajajo nadalje potankosti, ki jih umetni knjižni jezik ni zajel, naša leksikografija pa se ni spomnila, da bi jih poiskala. Npr. *hrakati* in *hrakniti*, od tega *hrakel*. To je izpljunek iz grla, nastal ob večjem prehladu. Hastniti po nekom in ga zagrabit z zobmi npr. pes, konj, se pravi *lavtniti*. Te lavtne t.j. zagrabi z zobmi. Zadremati prav na kratko rečejo *zamegliti*. Šu-

Pirhi so simbol življenja in veselja

Današnji svet se ponaša s svojimi iznajdbami, toda najlepše in najvažnejše iznajdbe, od govornice, ki omogoča sporazumevanje med ljudmi in umski razvoj, in udomačenja prvih živali ter izdelave prvih orodij do odkritja kolesa, čolna, pisave in tiska, glasbil in računstva je dobil sodobni človek od generacij davnih dob. Moderni ljudje smo odkrili mnogo pomembnega in koristnega — poleg veliko nevažnega in škodljivega — toda malo takih stvari, ki bi prinašale človeku preprosto, čisto veselje.

Ena takih preprostih stvari, ki nam vzbujajo veselje, so pirhi ali pisanke, kot jim pravijo ponekod na Slovenskem. Oba izraza sta starodavna in njun pomen se izgublja v sivini dob. Prvi pomeni verjetno »lepo (barvano) jajce«, drugi pa »pisan«, t.j. rdeče pobarvano jajce, kot so ga obarvali in okrasili za blagoslovitev jedi za Veliko noč in to najbrž že v prvih krščanskih stoletjih v Bizancu in v deželah, kamor se je razširilo krščanstvo po bi-

zantinskih in poznejših gotskih arijanskih misijonarjih. Čeprav so danes barvani ali čokoladni velikonočni pirhi v zlatem stanolu poznani po vsej Evropi, so vendar najbrž v deželah, kamor so prihajali nekoč bizantinski in gotski misijonarji: od Ukrajine do srednje Evrope. Tudi okraši na njih so si sorodni. Verjetno pa je, da je tudi zgodnje bizantinsko krščanstvo samo sprejelo starejšo tradicijo jajca kot simbola življenja in mu dalo nov, krščanski pomen.

Tudi druge velikonočne navade so častljive in v bistvu simboli veselja nad življenjem, ki ga je vzbujalo v ljudeh Odrešenje, saj je prineslo luč, tolažbo in upanje ljudem ter jim osmislilo življenje. Tak lep in vesel pomen ima med drugim blagoslovitev jedi in »žegen« na velikonočno jutro. Ohranimo in negujmo te starodavne velikonočne šege in navade, ki nimajo nič opraviti s praznovanjem, ampak so simboli prazničnosti, veselja in krščanskega življenjskega optimizma.

MILENA MERLAK

SLOVENSKA KULTURNA AKTIVNOST NA DUNAJU

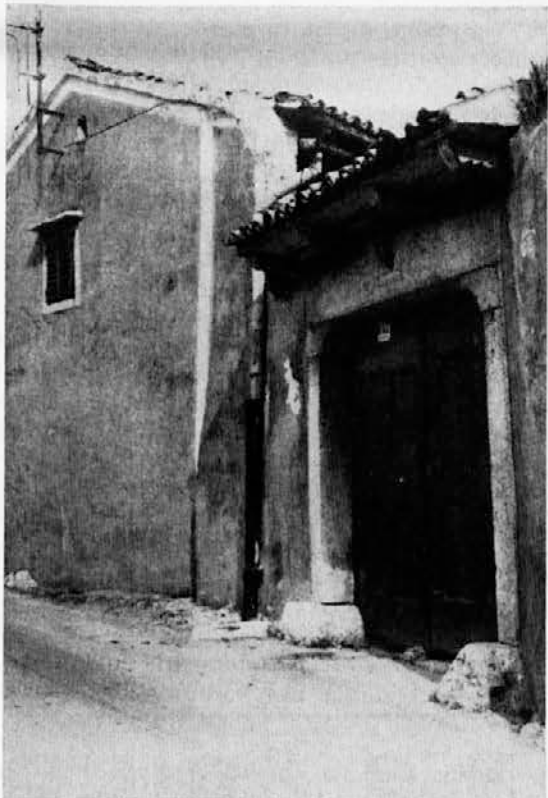
Kdorkoli z zanimanjem spremlja slovensko kulturno aktivnost na Dunaju se lahko čudi številu organizacij, oz. društev, ki so posvečena slovenskemu človeku na Dunaju, pa naj bodo to slovenski koroški študentje, sezonski delavci iz domovine ali več ali manj stalno živeči Slovenci od preprostega prodajalca pečenega kostanja do vodilnega kirurga v najmodernejši dunajski bolnišnici.

Ustavimo se najprej pri *Klubu slovenskih študentov*, ki zbira v svojih moderno opremljenih prostorih v Mondscheingasse 11 slovenske koroške študente in pa goste, ki so z izrazito politično-ideološko in narodno manjšinsko linijo tega kluba več ali manj aktivno povezani, torej predstavljajo njegove najožje somišljenike. Klubski prostori so za druge slovenske organizacije na Dunaju principiarno zaprti, a vsestransko aktivne slovenske kulturne delavce na Dunaju, ki se še zmeraj trudijo za demokratično povezovanje Slovencev vseh svetovnih nazorov in za duhovno strpnost med različno mislečimi, saj vsaka drugačna drža slovensko enotnost le otežkoča in slabi. Seveda ne samo za te, ampak tudi za nekatere druge organizira Klub slovenskih študentov, med drugim, tudi miklavževanja, smučarske tečaje, predvajanja važnih, a enostransko izbranih filmov in predavanj različnih strokovnjakov, ali n.p.r. predvajanje monodrame Iva Andriča »Po-

marsikaterega Slovenca, ki živi na Dunaju, saj je bila po številu slovenskih kulturnih dogodkov gotovo enkratna. Popoldne je namreč Slovensko kulturno društvo »Ivan Cankar« priredilo v dvorani Slovenskega študentskega doma »Korotan« proslavo, ki je bila posvečena kar trem slovenskim praznikom: stoletnici rojstva pesnika Otona Župančiča, Prešernovega dnevu kot slovenskemu kulturnemu prazniku in pa 8. marca, mednarodnemu prazniku žena in mater. Pred dvorano, polno slovenskih sezonskih delavcev z družinami in drugimi več ali manj stalno na Dunaju živečimi Slovenci je imel slavnostni nagovor ing. Marjan Pirc, novi predsednik Slovenske kulturnega društva na Dunaju. Ta je skušal na lahko razumljiv način podati osnovne značilnosti vseh treh omenjenih praznikov. Njemu je sledil nenavadno izčrpen spored, ki so ga pripravili otroci slovenskega dopolnilnega pouka na Dunaju. Seveda je med številnimi recitacijami, igrkami in ljudskimi pesmimi največkrat prišel do besede Župančičev Ciciban, ki je tudi očividno vsem navzočim najbolj ugajal. Po končani proslavi je spregovoril književnik Leopold Suhadolčan, ki je prinesel pozdrave Zveze slovenskih kulturnih organizacij in Društva slovenskih pisateljev. Seveda so bile tudi matere počaščene z rdečim nageljnomo, darilom »Ljubljanske banke« na Dunaju, in z malico.

V večernih urah tistega dne pa se je v prostorih centralne ležeče menze v Führichgasse 10 sestal tudi del Slovencev, ki tvori jedro nove slovenske organizacije z imenom »Dunajski krožek - Wiener Kreis«. Pobudo zanjo je dal vsestransko aktivni in požrtvovalni Slovenec Feliks Bister, po rodu Korošec, ki živi stalno na Dunaju. Dunajski krožek povezuje s slovensko besedo in zanimivim, a tudi bolj zah-

tevnim programom predvsem slovensko inteligenco na Dunaju, saj se sestaja enkrat mesečno k odprti diskusiji s predavatelji iz domovine in Avstrije, tako je februarja govoril v Dunajskem krožku prof. Dušan Nečak, znanstveni sodelavec *Instituta za narodnostna vprašanja* v Ljubljani, dne 11. marca pa je bil povabljeni predavatelj Wolfgang Schindegger, podpredsednik dunajskega Instituta za mednarodno sodelovanje, ki je podal izčrpen prikaz avstrijske razvojne pomoči po svetu, zlasti v Južni Ameriki in v Afriki. Pri tej omembi slovenskih kulturnih in drugih aktivnosti na Dunaju pa ne smemo pozabiti še na eno pomembno novost, za katero je poskrbel sedanjí rektor Slovenskega študentskega doma »Korotan« pater Ivan Tomažič. Po njegovi zašlugi se ne daleč od »Korotana« košati še eno novo in moderno slovensko poslopje na Dunaju, ki nosi značilen napis »KOPER«. V njem se nahajajo še posebno udobne sobe za študentke, ker »Koper« je študentski dom za le te v času šolskega leta, v poletnih mesecih pa bo na razpolago kot »Pension Koper« gostom, ki želijo mirno in prijetno prenočišče na Dunaju.

Motiv iz Gropade

f.to M. Magajna

govor z Gojo«, ki jo je predstavil igralec Ljubljanske Drame Andrej Kurent 20. januarja letos, ali n.p.r. skupen obisk nacističnega koncentracijskega taborišča v Mauthausnu, kjer so se slovenski koroški študentje skupaj z Avstrijci udeležili množične protifašistične demonstracije dne 12. marca, ki je prišel v anale zgodovine kot dan Hitlerjevega prihoda v Avstrijo pred štiridesetimi leti. Res žalostna obletnica! A tudi sobota 11. marca bo ostala v spominu

Nova dunajska filozofska šola

(Nadaljevanje z 9. strani)

razvoju industrijske družbe ki mora temeljiti na partnerstvu, soodločanju, soupravljanju, demokratični soodgovornosti vodij podjetja in delavcev samih. Eden od predstavnikov novega mišljenja, Karl Ebinger, piše na primer v eseju »Na predvečer nove kulture« o sodobni duhovni in družbeni krizi in o nujnem kopernikanskem preobratu človeštva, ki mora voditi v nove načine bivanja v močni tovarišiji in v močnem razvoju demokratične osebnosti.

V nekaterih točkah mišljenja se predstavniki revije »Integral« zelo približujejo pogledom nove filozofije v Franciji. Odklanjajo dogmatične in zgolj materialistične oblike mišljenja in v tem smislu kritizirajo neintegralni marksistični način mišljenja, ki za predstavnike nove dunajske filozofske šole nima perspektiv v novi, integralni človeški družbi. Vendar so proti polemiki in ideološkemu boju, saj menijo, da je pravilna prav predpostavka univerzitetnega profesorja Leo Gabriela »Potrebno je argumentirati, nepotrebno je polemizirati«. Zato sodijo, da bo nova človeška senzibilnost, ki integrira, marksizem enostavno prerasla.

V zadnjih mesecih je vedno bolj aktivna in intenzivna skupina dunajskega novega filozofskega mišljenja izdala tudi tri znanstvene knji-

ge. Karl Ebinger nudi v delu »Ima Zahod bodočnost? — Kritika zahodnega vedenja in alternativni predlogi« nekatere nove miselne in spoznavne ugotovitve. Herbert Giller razpravlja v delu »Kaj bo sledilo komunizmu?« o dialektičnem materializmu in nudi prav v integralni sintezi duha in materije konstruktivno alternativo. Tretja knjiga, ki je pravkar izšla, je prevod ključnega dela ruskega krščanskega eksistencialista Nikolaja Berdjajeva, ki je izšel iz marksističnega pogleda na svet, a ga je pozneje zapustil in se kot prvi sovjetski disident že kmalu po prvi svetovni vojni naselil v Parizu. Berdjajevo delo se imenuje »Resnica in laž komunizma« in sintetizira pozitivno in negativno v komunizmu, vendar zavrača materializem in išče smisel v svobodnem duhovnem razvoju človeške osebnosti na socialistični politični osnovi. V tem smislu je Berdjajevo delo, ki sta mu pripombe in komentarje napisala Christine Benedikt in Herbert Giller, pomembno tudi za Slovence.

Dunajska nova filozofska šola pa pripravlja nove iniciative, ki naj »Novemu mišljenju« — tak je naslov knjige enega od sodelavcev gibanja, dr. Christofa Günzla, podpredsednika avstrijske akademske zveze — odpro vrata k novemu, sodobnemu človeku in v bodočnost.

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 26. marca, ob: 8.00 Poročila. 8.15 Dobro jutro. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Nediški zvon, oddaja o Benečiji (Laura Bergnach). 10.15 Vedri zvoki. 10.30 Danes obiščemo Vrh Sv. Mihaela. 11.00 Poročila. 11.05 »Vstajenje«. Mladinska radijska igra, napisala Tončka Curk. 11.35 Naborna glasba. 12.00 Poročila. 12.15 Glasba po željah. 13.00 Ljudje pred mikrofonom. 13.20 Poslušajmo spet. 14.00 Poročila. 15.00 Sport in glasba. 19.00 Poročila. : : PONEDELJEK, 27. marca, ob: 8.00 Poročila. 8.15 Dobro jutro. 8.30 Prijateljsko. 9.30 Kakso jele (Samo Sancin). 9.45 Pomladni zvoki. 10.00 Koncert. 10.30 Biti ženska. 11.00 Poročila. 11.05 »Zajčkovi pirhi«. Otroška radijska igra, napisala Desa Kraševac. 11.30 Plošča. 12.00 Poročila. 12.15 Glasba po željah. 13.00 Zbori. 13.20 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Glasba. 15.00 Glasbeni ping pong (Ivan Peterlin). 16.30 Glasba za najmlajše. 17.00 »Jevgenij Onjegin«. Napisal A. S. Puškin, prevedel Mile Klopčič. Režija Adrian Rustja. 18.30 Glasbena panorama. 19.00 Poročila.

: : TOREK, 28. marca, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljica. 8.00 Novice. 8.05 Prijateljsko. 9.00 Poročila. 9.05 Glasbena kronika. 9.30 Naši nepoznani znanci (Bruna Pertot). 9.45 Medigra. 10.00 Poročila. 10.05 Oddaja za otroški vrtec. 10.15 Koncert - vmes (10.35 cca): Pisma Marie Isabelle Marenzi. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Zborovska glasba. 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Motivi iz filmov. 15.30 Poročila. 15.35 Top lestvica (Peter Svagelj). 16.30 Čudoviti otroški svet. 17.00 Poročila. 17.05 Koncert vodi Oskar Kjuder. Sodeluje harfistka Pavla Uršič. 17.30 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 Slovenski jezik. 18.20 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : SREDA, 29. marca, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljica. 8.00 Novice. 8.05 Prijateljsko. 9.00 Poročila. 9.05 Skladatelj dirigira. 9.30 Prehrana in zdravje. (dr. Marko Jevnikar). 9.40 Medigra. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 10.45 Oddaja za prvo stopnjo osnovne šole. 11.00 Ljudje in dogodki. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča. 12.00 Medigra. 12.10 Pojmo. 12.45 Socialne službe in udeležba žensk. 13.00 Poročila. 13.15 »Števerjan '77«. 13.30 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Kličite Trst 31065. 15.30 Poročila. 16.30 Otroci pojo. 17.00 Poročila. 17.05 Pianist Claudio Crismani. 17.30 Panorama. 18.00 Poročila. 18.05 »Mesečnik«. Satirična oddaja. 18.25 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : ČETRTEK, 30. marca, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljica. 8.00 Novice. 8.05 Prijateljsko. 9.00 Poročila. 9.05 Zlate plošče. 9.30 Mali oglasi. 9.45 Medigra. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 10.45 Oddaja za drugo stopnjo osnovne šole. 11.05 Družina. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Moški zbor »Valentin Vodnik« iz Doline. 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Evergreeni. 15.30 Poročila. 15.35 (Aleš Valič). 16.30 Odprimo knjigo pravljic. 17.00 Poročila. 17.05 Arije J.S. Bacha in F. J. Haydna. 17.25 Panorama. 18.00 Poročila.

: : PETEK, 31. marca, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljica. 8.00 Novice. 8.05 Prijateljsko. 9.00 Poročila. 9.05 Laha glasba. 9.30 Zapiski Marka Kravosa. 9.35 Medigra. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 10.35 Rojstna hiša. 11.00 Oddaja za srednjo šolo. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča. 12.00 Opera. 13.00 Poročila. 13.15 Cerkevna zbor iz Sv. Križa in Škedenja. 13.30 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 XY odgovarja. 14.30 Veliki izvajalci. 15.30 Mladi in glasba. 16.30 Otroški vrtljak (Marija Susič). 18.20 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : SOBOTA, 1. aprila, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljica. 8.00 Novice. 8.05 Prijateljsko. 9.00 Poročila. 9.05 Motivi. 9.30 Pregovori. 9.45 Medigra. 10.00 Kratka poročila. 10.05 Koncert. 10.30 Kulturno pismo. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Ljudske pesmi. 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Gremo v kino (Sergij Grmek). 15.00 Tekmujte s Petrom (Peter Cvelbar). 15.30 Poročila. 16.30 Svet okoli nas. 17.00 Poročila. 17.05 Mi in glasba. 18.00 Poročila. 18.05 »V vrtincu«. Napisal Angelo Cerkenik, priredil Mirko Mahnič.

Deželni svetovalec dr. Drago Štoka o aktualnih vprašanjih

(Nadaljevanje s 3. strani)

Mislmo že na volilno kampanjo, ki bo morala biti učinkovita in potekati z novimi prijemi in načini. Prepričani smo, da bomo v naših mladinskih sekcijah iz Trsta in Gorice, pa tudi pri mladih iz Benečije in Kanalske doline imeli krepko pomoč in idealno angažirano prisotnost v volivnem boju, ki ne bo lahek.

Ali menite, da ima Slovenska skupnost dovolj izdelan politični, gospodarski in socialni program, da bi privabila čimvečje število Slovencev v svoje vrste?

Naš ekonomski, socialni in politični program bomo še izpopolnili in to na preteklih izkušnjah ter napotkih sedanjega casa. Upoštevali bomo celotne zahteve našega slovenskega prebivalstva. Naš program bo izhajal iz potreb vsega prebivalstva naše dežele, ki je po strahotnem potresu pred velikimi nalogami.

Jasno pa je, da bomo glavni del programa posvetili našim narodnostnim vprašanjem, saj smo edina slovenska stranka in je to naša prva dolžnost. Posebej ko vidimo, da druge stranke — med drugim tudi zaradi številnih skrbi — rade pozabljajo na naše glavne probleme. Mi pa moramo biti vsem vest in opomin in opravljati tisto nenadomestljivo vlogo, ki nam jo nalaga čas in jo naši ljudje od nas pričakujejo.

Kaj bi povedali o odnosih z italijanskimi strankami in o odnosih z matično domovino?

So korektni in potrebni. Italijanske

stranke obveščamo o naših perečih problemih in iščemo njihove solidarnosti v boju za naše pravice. Včasih v tem tudi uspešno. Z matično domovino pa so že vrsto let odnosi kar dobri, čeprav bi lahko bili še bljši. V medsebojnem spoštovanju in v popolni samostojnosti je prav, da sta si zamejstvo in matični narod čimbolj blizu, saj to dobro vpliva na naše življenje.

Kaj bi povedali Slovincem v Italiji za velikonočne praznike?

Mnogo stvari. Predvsem to, da nas je programski govor predsednika Andreottija kot Slovence razočaral, saj nas ni sploh omenil, medtem ko je omenjal druge narodnostne skupnosti v Italiji. Od vladnih obveznosti in ob podpori s strani petih strank smo si kaj več pričakovali.

Druga stvar, ki je prav, da jo omenim, je velika nevarnost, ki preti Italiji posebej po atentatu rdečih brigad na poslanca Alda Mora. Sicer se ni niti čuditi, da je Italija zdrknila tako nizko, saj ne znajo oblasti uvesti pravega reda, kar je privedlo do popuščanja na vseh koncih in krajih in na izgubljanje avtoritete odgovornih dejavnikov. Vse to je privedlo tudi do inflacije, brezposelnosti in hudih socialnih trenj. Skrajni čas je, da se pristojne oblasti zganejo in ponovno vzpostavijo v državi red in mir pred prevratniškimi silami, ki hočejo družbo pahnuti v skrajnosti in anarhijo. Z željo, da bi to stanje, ki je tudi za našo slovensko narodno skupnost, znala italijanska družba čimprej odpraviti, voščim vsem Slovincem v zamejstvu vesele velikonočne praznike.

Kongres ZKJ bo junija v Beogradu

11. kongres zveze komunistov Jugoslavije bo od 20. do 23. junija letos. Tako je sklenil plenum centralnega komiteja, ki je med drugim odobril osnutek novega statuta ZKJ. Glavne spremembe v statutu se tičejo predsedstva ZKJ, ki bo odslej šlo 24 namesto dosedanjih 48 članov. Vsaka republika bo imela tri predstavnike, dve avtonomni pokrajini po dva predstavnika, oborožene sile pa bodo imele enega zastopnika. Predsednik bo še dalje maršal Tito. Novi statut odpravlja sedanji izvršni odbor, ki ga vodi Stane Dolanc. V novem predsedstvu pa bo imel tajnik znatne izvršne pristojnosti.

Novi statut Zveze komunistov Jugoslavije poudarja zvestobo načelu demokracije, centralizma in naukom marksizma ter leninizma. Naglašja vodilno vlogo Zveze komunistov na vseh področjih političnega, gospodarskega in družbenega življenja v državi. Zveza komunistov Jugoslavije bo s svojimi organi prisotna v samoupravljaljskih organih, v interesnih skupnostih, v občinskih predstavništvih in v zvezni skupščini. Naloga zastopnikov Zveze komunistov je, da vzpodbujajo, nadzorujejo in branijo samoupravni sistem ter socialistična načela.

Kot je pojasnil tajnik izvršnega odbora

Jure Bilič, so spremembe statuta Zveze komunistov v skladu z novimi pogoji, ki so nastali z razvojem samoupravnega sistema. Zveza komunistov Jugoslavije mora delovati — je nadaljeval Bilič — znotraj sistema in mora postati notranja sila samoupravnega sistema, s čimer se dejansko razlikuje od tega, kar se dogaja v državah, kjer so komunistične partije na oblasti in kjer te partije delujejo kot sile izven in nad družbo. Zveza komunistov Jugoslavije pa se bistveno razlikuje tudi od parlamentarnega političnega pluralizma, ki ga sprejemajo evrokomunistične stranke.

Vladna koalicija v Franciji je v nedeljskem drugem turnusu parlamentarnih volitev presegla visoko zmaga nad združeno socialistično-komunistično opozicijo. Uveljavili so se zlasti degolisti, ki so jim nekateri že prerokovali zaton. Levica je spet enkrat zamudila zgodovinsko priložnost in nima vsaj za pet let v Franciji nobenih šans, da bi pomembno vplivala na francosko notranjo, gospodarsko in zunanjo politiko.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna Graphart Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51